

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică.
Apare în fiecare Duminecă.

INERATE:
și primesc la biroul administrațiunii, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir pettit prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 jureț a treia-oraă 0 bani.

Statistica învățământului din Ungaria.

— Preste 500 de școale române pierdute! —

Ministrul de culte și instrucție publică din Budapesta și-a publicat raportul, care cuprinde date de mare însemnătate privitoare la bisericile și școlile din Ungaria. O parte din acest raport e pentru noi sunetul clopotelor de înmormântare a preste cinci sute de școale confesionale române...

Dar să spicuiem datele, mai ales cari privesc pe Români, numiți în raport „oláh”, și să vedem și învățăturile, ce le putem trage din cele ce se spun pe anul 1909

Congrua. Preoții catolici în număr de 3788 au primit dela stat drept înțelegere la leafă preste trei milioane de coroane, cei români gr.-or. preste un milion, o sumă cu mult mai mare ca în trecut. Cauza acestei ridicări e faptul, că s'a înmulțit numărul preoților cu învățătură mai multă, cari au o leafă mai mare. În anul 1909 am avut 420 preoți cu pregătire mai înaltă și 1338 cu pregătire mai puțină. Merită să scoatem la iveală faptul, că Sârbii gr.-or. abia primesc vre-o două mii de coroane pentru congrua. Aceasta dovedește, că poporul sârbesc, deși mai mic ca număr, știe să-și apereze mai bine preoțimea și știe, ce primejdie mare pentru limba și legea lui e ori-ce ajutor dela stat în împrejurările de astăzi, când la noi congrua a devenit pentru mulți, durere prea mulți, banul lui Iuda.

Și 'n anul, despre care vorbește raportul, s'au dat ajutoare la școlile secundare (gimnazii etc.) confesionale și comunale. Raportul nu spune, la cari, dar noi știm, că d. e. gimnaziul săsesc din Brașov primește. Dintre școlile noastre nu primește nici una și să ne ferescă D-zeu să primească, căci ar fi mai rău pentru ele, decum este până acum. Guvernele ungurești, în lăcomia lor de-a pune mâna chiar și pe avere culturală românească, unde ele n'au dat nimic, ni-au răpit școale susținute din avere românească, cum e de pildă gimnaziul din Beiuș, care în cele 4 clase superioare e maghiarizat. Pe aceeaș cale e și gimnaziul din Năsăud, unde guvernele și-au bătut totdeauna joc de urmașii grănițerilor, tocmai pentru-că aceștia, conduși de oameni fără suflet românesc, au fost slugile cele mai plecate ale asupritorilor noștri, trimițând în dieta din Budapesta tot deputați de aceia, cari ar fi votat și spânzurarea propriului lor

tată, dacă li-ar fi cerut-o guvernul. Preste tot, starea școalelor noastre secundare dovedește, că acolo, unde sunt slăbănogi, ca în Bihor și la Năsăud, guvernul și-a bătut joc cum i-a plăcut de averea românească, iar acolo, unde au fost bărbați tari, ca la Brașov și Blaj de pildă, n'a cutezat să-și vâre mâna lui hrăpăreață (răpitoare).

Venim la punctul cel mai dureros, la școlile primare (populare). Guvernul a întreprins o muncă strajnică, pentru-că să clădească cât mai multe școale de stat printre naționalități și anume în satele, unde, sau din lipsa de mijloace sau din cauza urei contra culturii (?) maghiare, oamenii nu-și pot ține școlile confesionale. În vorbele acestea se dovedește încă odată, toată răutatea de suflet a guvernului. După legea de naționalități, acolo, unde poporul nu-și poate susține școlile sale, e dator statul să susțină pe cheltueala lui — căci toți locuitorii, deci și Românii, plătesc dări — școala cu limba de propunere a locuitorilor din sat, deci în satele noastre școală de stat cu limba românească. Dar el nu face așa. Caută nod în papură, ca să ne închidă școala românească, ca apoi să deschidă una ungurească.

In anul 1909 ni-au închis peste 200 de școale românești, în 1908 vre-o 120, iar în 1910 de sigur alte două sute, deci în trei ani ni-au răpit cincisute de școale românești! Să nu credeți însă, că în locul acestor școale închise au făcut pretutindeni școale ungurești! Nu! Multe sate au rămas fără nici un fel de școală, așa că raportul constată cu o bucurie diavolească, că la toate neamurile numărul școlărilor a crescut, numai la Valahia a scăzut!

Și în privința știutorilor de carte stăm tot noi mai rău, cel puțin așa ne arată cifrele, și acestea, ori cât ar fi de întortochiate, hotărâse în ziua de astăzi, când e vorba să judeci vrednicia unui popor. Cea mai mare beznă e în comitatul Maramurăș (aici sunt și Ruteni), unde din 100 de locuitori numai 22 știu carte, Hunedoara cu 24 de știutori de carte la 100, Clujul cu 25, Alba-de-jos cu 30, Aradul cu 37, Murăș-Turda cu 41, Caraș-Severin cu 42, Bistrița-Năsăud cu 46, Făgărașul cu 47, Timișoara cu 54, Torontalul cu 57, Târnava-mare cu 61, Sibiu tot cu 61, Cianadul cu 65, Brașovul cu 75 la sută. Și să băgăm de samă, că în multe din comitatele cu un procent mai mare sunt și mulți Sași, cari, după jertfele nespuse de mari ce le aduc cu bucurie pentru școlile confesionale, au un procent mai mare, pe când al nostru scade și aici.

În fața acestei icoane așa de întunecoase ar fi să desnădăjduim cu totul de viitorul unei părți din neamul nostru românesc. Pentru-că, să nu ne facem închipuiri frumoase ca vorbe răsuflăte, că Românul în veci nu piere! Azi numără ceva în lume numai poporul, care prin cultura lui proprie națională dovedește, că e vrednic de viață. Cel ce se spioiește cu cultură străină, e un nemernic ticălos, de care-și bate joc tot omul, și cu drept cuvânt. E adevărat, că starea noastră e foarte grea, căci trebuie să dăm tot din buzunar și pentru biserică și pentru școală. Pentru omul om e însă o fală, când știe, că e în stare să îngrijească bine nu numai de corpul său trecător, ci și de sufletul său. Și Românul numai românesc poate griji de sufletul său românesc. Asta trebuie să și-o însemneze bine fruntașii noștri dela sate — nu vorbim numai de preoți și învățători — și să lucreze cu tot dinadinsul, ca fie-care Român să se convingă de trebuința de-a jertfi cât mai mult pentru cultura sa națională, care e numai una: românească

Comitatul Hunedoarei, cel mai din urmă ținut românesc în privința culturii, după cum arată statistica publicată de ministru, e de mult înjugat la carul culturii maghiare. Școale confesionale, din vina protopopilor și preoților, sunt puține, pretutindeni te împedeci de școale comunale și de stat. Și care e rezultatul? Să ni-l spună foata maghiară »Az Est« din Budapesta, care iată ce scrie:

Situația atât culturală cât și cea economică și socială a întregului comitat e foarte deplorabilă (slabă). Din 450 comune, câte formează acest comitat, abia 218 au școli primare. Dintre elevii în vârstă de școală, 51 la sută nu merg la școală, astfel că numărul celor ce nu știu carte e îngrozitor. Populația e foarte săracă; nu-i în stare să plătească nici un fel de dare.

La sporirea răului mai contribuie și faptul, că populația e alcoolică (beutoare) în gradul cel mai mare. Din cauza consumării rachiului nu trece săptămână, în care să nu se săvârșească cel puțin 7 crime (omoruri etc.).

În comitat sunt mai multe mine de aur și de alte minerale, care oferă destul câștig brațelor, dar populația e atât de încăpăținată, încât nu vrea să lucreze.

Direcția minelor nu poate găsi un singur muncitor mai de seamă, dar consumarea rachiului se întinde până și la copiii mici.

Din întreg comitatul abia în comuna Băiești se găsește un local de

școală în stare mai bună. Și aceasta e școală de Stat, plătită din banii Statului. Dar și în această școală e un aier de nesuferit, o singură clasă cu cinci bănci în care nu pot sta elevii.

Și această școală se spune că e mai bună dintre toate.

Ocupându-se apoi de starea socială a populației românești din Hunedoara, aseamănă poporul cu un trib sălbatec, care nu vrea să știe nimic de civilizație.

Insuși revizorul (inspectorul) școlar a făcut un raport, în care spune, că în acest comitat douăzeci și două de mii 516 copii nu cercetează școala, fiindcă din 420 de comune 218 nu au școli!

Să mai vorbim de Maramurăș, de Bihor? Cetitorii știu cum e acolo. Din toate rezultă însă un lucru: Unde s'a înstăpănit străinul cu școala străină, cu poruncile lui; unde preoții și învățătorii români sunt slugi plecate ale tuturor Jidanilor și veneticilor, acolo și poporul e ca un trib sălbatic din Africa. Asta ni o spun chiar gazetele jidano-maghiare.

R. W. Sueton Watson, care e cunoscut în toată lumea cu numele de *Scotus Viator*, cum subscie cărțile și alte scrieri de-ale lui, a publicat zilele acestea o carte intitulată: „Corupția și reforma în Ungaria“. În cartea aceasta vestitul publicist englez arată toate crimele săvârșite la alegerile din urmă pentru dietă. El dă știri culesse de dânsul în călătoria, ce a făcut-o prin cercurile electorale, și dovedește, că în Ungaria mai mult decât ori unde se nesocotește constituția țării. „Nu pot înțelege, scrie dânsul, cum societățile, cari există în Anglia și urmăresc ținta de-a apăra interesele naționalităților asuprite din Europa și Asia, nu iau în samă cauza Românilor, Slovacilor și a celorlalte naționalități supuse legilor ungurești“. — Gazetele maghiare iau cu amărăciune la cunoștință eșirea acestei cărți, care pune politica și cultura maghiară în adevărata ei lumină.

Încă tot se face, că nu vede. Dl Slavici a scos o broșură intitulată „Sbuciumări politice la Români din Ungaria“. E tot cel vechiu, adevărat nou: Lui Tisza i-se închină la nemurire și dorește să vadă împlinite toate vrerile acestui fiu de sugrumător de naționalități. Guvernul e cât se poate de părintesc. Dl Slavici nu știe nimic nici de morții noștri, jertfe ale jandarmilor lui Khuen, nici de alegerile barbare. Vede numai oala.

România și Austro-Ungaria. În comisiunea afacerilor străine a delegațiunii ungare, președintele Perezel a spus, că e neîntemeiată acuzațiunea (invinuirea), pe care a făcut-o delegatul Saghy poporului român din România, că ar fi insufletit de antipatie (dujmănie) față de Ungaria. A adăugat, că nimeni nu trebuie să pună la îndoială desăvârșita corectitudine și purtarea prietenească a guvernului din București față de Tripla-Alianță în general și de Austro-Ungaria în special.

Saghy a răspuns, că el tot nu poate avea încredere în Români, cari au năzuința la fel cu acelea ale irendentiștilor italieni din provinciile austriece.

Perezel respinge din nou aceste atacuri, asigurând că Austro-Ungaria poate conta întotdeauna pe concursul amical (sprijinul prietenească) al României.

Proces de presă la Sași. Să nu credeți însă, că pentru „agitatie“. Doamne ferește de așa ceva la „nobili“ aliați ai guvernelor maghiare în lupta pentru strivirea în tovărășie a Românilor! Gazeta săptămânală săsească „Gross-Kokler Bote“ a publicat darea de seamă politică a deputatului sas W. Melzer. Gazeta aceasta n'a depus însă cauză de mii de coroane, cum are de pildă „Foaia Poporului“, ca să poată publica și lucruri politice. De aceea procurorul i-a făcut proces și redactorul a fost găsit vinovat și condamnat. Dar . . . fiindcă n'a știut, că greșeste, l-au iertat. Eac'asa!

Proces de presă la Români. Acesta pentru agitatie, de care s'a făcut vinovat părintele *Constantin Lucaciu*. Tribunalul din Sătmar l-a condamnat la 3 zile închisoare de stat și 60 coroane amendă, după cum am spus și în numărul trecut al foii. Decursul procesului a fost frumos: lume multă românească, doamne, domni și țărani bravi din împrejurime. Nici dela vrednicul apărător, dl Dr. Aurel Lazăr din Oradea-mare, nici dela părintele, tribunalul n'a putut să scoată o singură vorbă ungurească. Toți au vorbit numai românește. Se'nțelege, că pe părintele Lucaciu nu l-au iertat.

Maghiarizarea numirilor de sate se continuă la ministerul de interne din Budapesta cu mult zor. Au isprăvit cu Ardealul și Bihorul, acum a venit rândul Bănatului. În Caraș-Severin, care ni-a dat atâția Români vrednici, dar și pe Burdea și pe Șegheșcu, au fost pociute numele românești în modul cel mai neouviincis. Din Bârna au făcut Barnafalva, din Herendiești Heres, din Giurești Gūrös și alte batjocuri de felul acesta. Pentru aceea însă nici un Români nu-și va strica limba rostind numele cele nouă.

O alegere de primar. Pilda dată de bravi Gălățeni au urmat-o, durere însă, că nu toți, și Români din Socodor. Toți alegătorii români *cinstiți* au hotărât să aleagă primar pe Gheorghe I. Otavă, un naționalist vrednic. Slugile fibirăului și ai contelui Wenckheim au vrut însă pe unealta fibirăului, Mihai Ardelean, fost și până acum primar.

Dorința poporului a fost adusă la cunoștința autorităților și în ziua alegerii s'au adunat cu toții înaintea primăriei. Mare le-a fost însă scârba, când pretorul, care prezida alegerea, le-a vestit, că pune în candidație, pe fostul primar, pe un cumnat al acestuia și pe un Ungur. Poporul se turburase rău și cine știe, ce s'ar fi întâmplat, dacă nu ieșea afară un bărbat de încredere al Românilor spunându-le: „De oare-ce dorința obștei n'a fost băgată în samă, noi nu mai avem ce căuta aici“. Români cinstiți au plecat de-acolo, lăsând slugile curții și pe Români cei slabi. Aceștia și-au ales apoi pe candidatul dorit de Unguri.

Vrednicia Românilor, cari și-au arătat disprețul față de cei-ce nu le-au luat în seamă dorința și față de rătăciți nu mai are nevoie de laudă, căci se laudă singură. Iar pe cei ce sau făcut din nou coadă la toporul străinului, bată-i blăstămul neamului!

Români din Macedonia au hotărât să trimită o delegație la patriarhul din Constantinopol, cerând să recunoască biserica română din Turcia și să dea voie, ca serviciul bisericesc să se facă în limba română. Dacă nu se va învoi patriarhul, vor cere guvernului turc o căpetenie bisericească și se vor desface de patriarhul ecumenic, ca și Bulgarii.

Cine stăpânește pământul, stăpânește țara! Cât de bine o înțeleg asta, ni-o dovedesc Ungurii și Sașii. — La banchetul, numit al lui Széchenyi*, ținut în Budapesta la 5 Februarie, vorbirea cea mare (festivă) a ținut-o fostul secretar de stat Mezőssy. El a spus, că trebuie lucrat cu toate mijloacele, pentru ca pământul (moșia) să rămână în mâni maghiare. Lupta dintre națiuni e biruitoare pentru aceea, care stăpânește pământul. Națiunea, care stăpânește pământul, stăpânește pe celalalte.

„Budapesti Hirlap“, scriind despre încercarea lui Tisza de-a ne trage pe sfocă, apoi despre prostia cu irendentismul, amintește și proprietatea pământului și zice:

„Din datele privitoare la sporul natural și la emigrație putem învăța cu siguranță, că recensământul din urmă va arăta o mare cucerire de teren pe seama maghiarimii din Ardeal“.

Sașii din Ardeal au pretutindeni „Bodenschutz-Genossenschaft“, adevărată tovărășie pentru „scutirea pământului“ de-a cădea în mâni românești.

Așa dară și Ungurii și Sașii lucrează cu tărie și cu chibzueală, ca să ne scoată din pământurile noastre, lăsându-ne cerșitori. Pe Unguri îi ajută, contra tuturor legilor dreptății, statul, care le cumpără moșii și li-le împarte lor, dându-le și vite și unelte de plugărie pe deasupra. Sașii și-au înființat *anume* tovărășii, cari cumpără pământul oricărui Sas scăpătat, ca să nu ajungă în mână românească, și stau mereu la pândă ca să cumpere și pământ românesc.

Noi? Rar cumpărăm câte-o bancă vre-o moșioară și mai rar se întovărășesc câțiva Români să cumpere împreună. Așa nu mai merge! Nici noi nu suntem o nație de cerșitori și mai mulți împreună pot totdeauna încirpa câteva mii de coroane, ca apoi, cu un împrumut mai mare dela băncile noastre, cari, slavă Domnului, au milioane, să punem mâna pe pământ stăpănit de străinii veniți pe pământul nostru și să scăpăm pământul românesc de primejdia de-a cădea în mâni străine.

Cum se prăpădește un sat din cauza Evreilor. Într'unul din numerile trecute am spus, că un deputat ungur a cerut dela ministrul de interne, să apere pe nenorociții Ruteni de năvala *Cazarilor*. Ministrul a răspuns, că va vedea. Reamintim cititorilor, că Maghiarii numesc *Cazari* pe Evreii veniți din Galiția, pentru-ca să nu se supere Evreii lor cari doară sunt toți *Maghiari* neași. Gazeta ungurească „Az Est“ ne arată, cum lucrează acești Cazari—Jidani, și e bine să vedem și noi Români, ce ne așteaptă, dacă suferim să se încoube Jidani în satele noastre.

Ökörmező e o comună de 5000 de suflete, cu judecătorie, jandarmi, poliție de graniță ș. a. Aruncul comunal e de 1 florin 60 de creițari la un florin de dare. Locuitorii ruteni se ocupau mai ales cu cărăușitul, căci sunt multe păduri pe acolo, pe cari le pustiește o societate de Jidani. Au năvălit, ca la hoit, o mulțime de Jidani din Galiția. Toți s'au făcut crăjmari fără licență. Fiecare da Ruteanului pe datorie, rachiu. Azi de 5 creițari, mâne de zece, până se aduna o sumuliță, cu poliță (vecsăl)! Ruteanul nu putea plăti, Jidanul îi protestă (păra) polița și-i lua Ruteanului caii. Azi nu mai găsești în tot ținutul acela cai la Ruteni. Jidani fac acum cărăușie. Și minune, toți caii, pe

*) Contele Széchenyi a fost un mare binefăcător al poporului maghiar dinainte de anul 1848.

cari li aveau creștinii acolo, muriau, ba au murit chiar și caii dela poștă, așa că acum poșta plătește Jidanilor pentru caii de poștă douăsprezece mii de coroane pe an.

După caii a venit rândul moșilor bieților Ruteni. Jidanul Zisovici Leiser Ițig a luat din 1907 până la mijlocul anului 1910 moștile dela 37 de Ruteni, cari au rămas pe drumuri. Știrile acestea le-a scos redactorul maghiar din cartea funduară. Dela 20 până la 31 Decembrie 1910 a mai scos tot acest vampir sugător de sânge, ale o sută cincizeci de execuții, tot pe spinarea nenorociților Ruteni. La licitațiuni licitează numai unul, așa că pentru moșioară de 1000 florini dă 100 florini

Am văzut, ce face un singur Ițig. Câți oameni va fi nimicit tot roiul de Jidani năpustiți peste Ruteni, nu ni se spune, dar ne putem închipui. Trist e, că pe acești Ruteni, ajunși cerșitori, guvernul nu vrea să-i lase să emigreze, cu toate că bieții oameni ar fugi de țara lor ca de ciumă. Rutenii, de altminteri, votează totdeauna cu Ungurii. Dar i-a și bătut Dumnezeu!

Dela adunarea generală a comitatului Sibiiu.

Dintre obiectele, despre cari s'a vorbit în adunarea generală a comitatului Sibiiu, sunt două mai ales, cari merită să fie scoase la iveală. Unul privește *statificarea administrației comitatense, celalalt lecuirea năcăzurilor, pe cari le îndură proprietarii de vite, de câte ori izbucnește boala de gură și de unghii (ologul, cum zic țărani din România).*

1. Am dat și noi știrea, că guvernul Khuen are de gând să statifice administrația comitatelor, adică să vină cu o lege, prin care să se hotărască pentru viitor, ca funcționarii (slujbașii) dela comitate să nu mai fie aleși de membrii adunării generale, ci să fie numiți de ministrul de interne, cum numește ministrul de justiție de exemplu pe judecători, cel de finanțe pe funcționarii dela administrațiile financiare ș. a. Schimbarea aceasta nu e pe placul Sașilor, cari se tem, că cu tot pactul, ce-l încheie cu toate guvernele ungurești, ministrii unguri vor numi prea mulți Maghiari în slujbele dela comitate, unde Sașii sunt tari și mari până acum. De aceea un membru al nostru a propus, ca adunarea să ia poziție față de aceasta intențiune a guvernului și dacă aceasta va face pași în direcțiunea aceasta, să se afâtuască din nou și să se adreseze și celorlalte comitate, invitându-le să facă și ele pași de lipsă contra statificării funcționarilor dela comitate.

Propunerea aceasta, membrii sași au primit-o, pe când Românii au declarat prin graul dlui *Dr. Lemeni*, că ei nici n'o primesc, nici n'o resping, de oare-ce între funcționarii dela comitat Românii și așa nu sunt reprezentați după numărul populațiunii române.

Într'adevăr, până când va exista încă barbara lege electorală de până acum, ori se aleg funcționarii, ori se numesc din Budapesta, pentru noi tot una e: Românii noștri nu încap după dreptate în slujbele dela comitat.

2. Al doilea obiect, foarte însemnat din punct de vedere economic, a fost chestiunea *lecuirii* rețelor, de cari suferă țărani din cauza boalei de gură și de unghii. Pagubele, ce le-am suferit prin închiderea satelor și oprirea eșirii vitelor, chiar și când nu era vorba de primejdie mai mare, nici că se pot socoti ușor. Un lucru să țină însă minte țărani

noștri: Dacă se închide curtea, unde s'a ivit *cel dintâi caz de boală*, satul întreg poate fi sigur, că celelalte vite nu se vor molipsi, de cumva boala nu va fi adusă din alt sat, unde însă trebuie să fie oamenii cu aceeași grije. *Grija la început* ne ferește de multe năcazuri și supărări mai târziu.

În adunarea comitatului s'a hotărât să se ceară dela ministeriu mai multe ușurări pentru proprietarii de vite, când izbucnește boala aceasta. Unele din cele mai însemnate ar fi acestea: 1. Dacă s'a ivit un singur caz de boală, dar nu se știe de unde, să nu se declare boala epidemică, adică lăpătată pretutindeni, căci în cazul acesta sunt năcăjiți o mulțime de oameni, cari nu au vite bolnave. Chiar și când ar fi izbușit boala în 3, 4 sau 5 curți, să nu fie socotită epidemică. 2. Curțile vecine de cea cu vită bolnavă să nu fie oprite și ele, ci numai dacă n'ar fi bine îngrădită. 3. Să nu se mai pună păzitori între două comune molipsite, ci comuna molipsită să fie închisă printr'un cordon, alcătuit din oameni anume, trimiși pe cheltueala statului. 4. Când sunt mai multe cazuri într'o comună și e de lipsă infectarea (molipsirea) măiestrită a tuturor vitelor, infectarea să se facă numai decât. Iar la 8 zile după aceasta infectare, vitele să fie sloboade să iasă ori unde, în comună și la câmp, dacă un măcelar recunoscut le declară sănătoase. 5. Desinfectarea să se facă numai decât după însănătoșare. 6. La desinfectare să nu se strice podeala grajdurilor, dacă podilele sunt așezate strâns unele lângă altele. 7. Să nu fie chemat medicul veterinar al comitatului pentru orice caz de boală, ci numai în cazul, când altcineva n'ar putea cunoaște boala.

Acum să vedem, ce zice ministrul. Oamenii sunt sătui de năcazurile de până acum.

Egala îndreptățire în Țara Românească.

Muftul (episcopul mohamedan) din Constanța, Hafaz-Rifat, a fost primit în audiență (vizită) de Maiestatea Sa Regele României. Cu prilejul acesta a spus Regelui următoarele: Fiind căpetenia bisericească a mohamedanilor (Turcilor și Tatarilor) din Dobrogea, m'am folosit de sărbătorile Curban-Bairam și m'am dus la Constantinople. Maiestatea Sa Sultanul, locuitorul prorocului Mohamed pe pământ, a avut bunăvoința să mă primească în audiență. Toți clericii suntem datori să-i arătăm la orice prilej respectul nostru. Cea mai dintâi grije a Maiestății Sale Sultanului a fost să mă întreb de sănătatea Maiestății Voastre și a familiei regale și să-și rostască mulțumirea, că Dumnezeu V'a ferit de toate relele. Am avut onoarea să spun Maiestății Sale Sultanului, că noi Românii mohamedani (adică Turcii și Tatarii din Dobrogea) ne simțim fericiți de-a trăi în România, statul cel mai civilizată din Orient, pentru-că noi avem, sub scutul părintesc și sub sceptrul glorios al Maiestății Voastre, toată libertatea pentru îndeplinirea cultului nostru religios. *Școalele noastre mohamedane* (în cari se învață turcește), cari sunt *apărate de stat și ajutate de el*, se află într'o stare înfloritoare. Viața și avutul nostru sunt asigurate și sub scutul unor legi înțelepte, *dreptatea se împarte în acelaș fel* între Mohamedani și creștini. Toți fiii țării, Români și Mohamedani, au drepturi egale și datorii egale. Drept semn al dragostei pentru populațiunea mohamedană, statul român clădește acum în Constanța o gîmie (biserica mohamedană), care cu bogăția podocabelor ei va fi un monu-

ment minunat pentru Constanța. Gîmia va costa aproape cincisute de mii de lei. Pretutindeni domnește pace și iubire între creștini și mohamedanii români. Pe urmă M. Sa Sultanul a rostit cuvinte de laudă și mulțumită față de Maiestatea Voastră, marele căpitan și Rege al României.

Asta e o mărturie, în fața căreia trebuie să amortească bărfitorii de la gazetele jidano-maghiare din Budapesta. Acestea susțin adică mereu, că în România ar fi o sută sau două de mii de Maghiari, — vedeți, cum se joacă cu sutele de mii! — cari ar fi asupriți rău de tot de Români. Adevărul e însă acesta: În România (Moldova) sunt câteva sate de Ciangăi, cari își au toți moșiile lor și-și văd de treabă. Scriitorul acestor rânduri a petrecut într'o vară două luni în județul Putna, unde se află și satul Vizantea, locuit partea cea mai mare de Ciangăi. Am dat să vorbesc cu un bărbat tânăr ungurește, el a bălbăit câteva vorbe ungurești, apoi a dat-o pe românește, spunându-mi, că ungurește nu știe bine. Mai iute și mai binișor vorbesc limba ungurească cei bătrâni, dar și aceștia 3-4 sute de vorbe, cât le trebuie în casă. Cu totul să tot fie, după socoteala unui preot catolic de-ai lor, vre-o patruzeci de mii de suflete răsfirate în mai multe județe ale Moldovei. Apoi mai mulți Români, decât aceștia avem noi chiar și numai *dincolo* de Dunăre, pe pusta ungurească.

Al doilea fel de Maghiari sunt slugile, slujnicile și meseriașii cei mai mulți din București, Galați și alte orașe ale României. Acestora nici un guvern românesc nu le are grija. Numai în București au două școale maghiare, una catolică, cealaltă calvină, în care se învață ungurește. Adevărat, că învață să citească și să scrie și românește, dar asta o fac în folosul lor, căci n'or învăța 300 de mii de Bucureșteni ungurește, ca să se poată înțelege cu slugiile, slujnicile și meseriașii unguri. Așa ceva așteaptă numai câte un prăpădit de slujbaș venit printre noi, care crede — prostul — că un sat de Români trebuie să-i învețe limba.

Adunări naționale române.

Cetim în „Românul“ din Arad:

„Comitetul național va aranja adunări de protestare în centrele mai mari de pe teritoriul locuit de Români, dar aceste adunări nici de cum nu-i oprește dela datoria lor pe fruntașii români din toate cercurile electorale, ca și ei să se pună pe lucru și să țină în localitățile lor adunări, în cari să lumineze poporul asupra stării grele, în care ne aflăm, să protesteze în contra fărădelegilor guvernului și să pretindă cât mai în grabă votul universal. Partidul național român samănă cu un om, care are capul sănătos, dar membrele îi sunt paralizate (moarte).

„Conducătorii politici ai unui popor, nu pot face chiar nimic, dacă masele (mulțimea poporului) stau în nemișcare. Să învie toți Românii, cari au în inima lor adevărată și sinceră iubire de neam. Mișcarea maseilor trebuie să dea nu numai îndreptățirea, ci și îndemn acțiunii conducătorilor, cari cu atât mai bine vor reprezenta aspirațiunile (aceea-ce dorește să ajungă) naționale ale poporului nostru, cu cât acele aspirațiuni vor fi accentuate mai cu tărie prin însăși masele poporului.

Eată terenul de muncă pentru naționaliștii sinceri“.

Ce scriu alte gazete?

„Minerva“ (București). După toate aceste stăruințe (de a face pace cu Românii) trebuie să ne întrebăm, ce scopuri va fi urmărind contele Tisza cu ademenirile sale de pace? Sincer s'a dovedit, că nu este. Șovinist și știe Ungaria întreagă și tot atât de mult străinătatea, care cunoaște împrejurările de acolo. Atunci ce va fi având contele Tisza, care este un bărbat de stat prea serios, decât să-și peardă vremea cu propagande zadarnice? Întrebarea aceasta și răspunsul ei nimerit au un mare interes, nu numai pentru Românii de dincolo, ci chiar pentru noi aceștia din regatul liber (România).

Numai orbii nu văd, că în monarhia vecină se pregătesc schimbări radicale (mari). Unele s'au și îndeplinit în cei din urmă zece ani. Dualismul e pe dric (adeacă pe moarte) de când principiul naționalităților a biruit în Austria, iar eghemonia (stăpânirea) germană a dispărut par'că n'ar fi fost. Orice ar spune șovinistii maghiari, în sufletul lor s'a încuibat groaza, că și veacul eghemoniei ungurești s'a apropiat de sfârșit. Dinastia Habsburgilor, legată astăzi prin jurământul împăratului Franț Josef pe Constituția maghiară, va fi nevoită să dea o nouă îndrumare politice sale, când scaunul domniei va fi ocupat de temutul Arhiduce Franț Ferdinand, care s'a mărturisit prietenul tuturor neamurilor și tuturor claselor sociale.

Cine va fi primejduit atunci? De sigur că numai factorii politici medievali (din vremuri trecute), acei cari opresc Ungaria dela propășirea ei firească. Eghemonii (stăpânii) unguri înțeleg primejdia și caută pe bărbatul care să-i poată duce la o luptă biruitoare. Numai Tisza este acel om al viitorului. De aceea el își păstrează puterile și lasă prim-ministru pe rătăcitorul Khuen-Hederváry. Din aceleași motive tainice, Tisza ține să impace cu orice preț pe Români, înainte de a fi sosit oiașul cu adevărat hotărîtor al crizei ungurești. Cu Românii, cu Sârbii, cu Slovacii împreună, dar *mai ales cu Românii și cu România*, Maghiarii pot să terorizeze (să o vâre în groază) în'odată Viena, care va trebui să cedeze (să lase după ei). Din contră, în fața Vienei și a naționalităților nemaghiare, libere în mișcarea lor, oligarhia șovinistilor va trebui să dispară.

Dar înțeleg și Românii din Ardeal, ce se petrece în sufletul de sirenă (ispititoare, care te omoară) al contelui Tisza. Iată de ce nu se găsesc în Ardeal, în Bănat ori în părțile ungurene bărbați politici serioși, cari să poată fi ademeniți (trași pe sfoară) de glasul de pace al lui Tisza.

„Seara“ (București). Cu alte cuvinte, chiar biserica națională a Românilor, ocrotitoarea de veacuri a sufletului lor național, ar fi chemată a servi planurilor de ai cuceri pe aceștia cu maghiarizarea, prin o înșelare! Aceeaș biserică, pe care guvernele ungurești o pândesc și o sapă mereu la temeliiile autonomiei (neatârării), ar trebui — după istețile socoteli ale lui Tisza István — să se degradeze la rolul de instrument politic în mâinile dușmanilor națiunii române.

Noroc numai, că bietul conte împăciuitor își face și de astădată iluziuni (visuri), pe care le va pierde în curând. El crede, că arhierii români de dincolo ar avea adevărata conducere politică a poporului, pesând de fapt aici unul din ei n'are și n'ar putea avea rolul acesta. Factorul politic, exclusiv (singur) și hotărâtor în viața Românilor de dincolo, este Comitetul și partidul național. Chiar și prelații (archiereii, adecă mitropolii și episcopii)

recunosc acest adevăr, iar ceilalți sunt nevoiți să stea în rezervă, de teama indignării generale a credincioșilor, cari n'au suferit ținuta lui Mangra (pfui!) și n'ar suferi repetiția ei din partea altui rătăcitor, cu toiaș de păstor al sufletelor dreptcredincioase.

„Siebenbürgisch-Deutsches-Tageblatt“ (Sibiu). Ar mai trebui arătată încă o împrejurare, care împinge la trebuința de-a încheia o pace între naționalități. Naționalitățile nu stau din capul locului cu dușmănie față de interesele statului. Ei nu tăgăduiesc existența statului în forma sa de astăzi, ci ținuta lor e de regulă numai răspunsul la politica urmărită față de ei de către stat. În anii din urmă au eșit la suprafață tot mai mult curente (porniri), cari, de fapt, tăgăduiesc viitorul statului în forma sa de astăzi și al căror program e lupta necondiționată contra ordinii de stat existente. Aici, în întărirea democrației sociale, zace primejdia cea mare, nu numai pentru patria noastră, ci pentru toate statele Europei. Opozițiunea (impotrivirea) naționalităților, dacă există, se îndreptează în contra unor puncte singuraticice ale politicei urmărite de stat, democrația socială se îndreptează în contra chiar a existenței statului. Cu naționalitățile e cu puțință o împăcare, față de democrația socială e vorba numai sau de invingere sau de peire.

Se pare din cele spuse, că pertractările de pace, începute acum în Austria, cât și în Ungaria, nu se fac tocmai în momentele de față numai din întâmplare cu mai multă tărie, decum s'a întâmplat până acum. Înțelegerea e într'adevăr o trebuință, dar nu a dezvoltării istorice, cum zicea contele Tisza, ci o trebuință a vieții de stat moderne.

Cantina din Oravița.

Intr'un număr de mai înainte am adus și noi știrea despre înființarea unei *cantine școlare* (masă școlară) în Oravița, arătând, după dl Dr. Șpan, și însămnătatea cea mare a acestor cantine pentru școlarii, cari locuind departe de școală, nu pot merge la amezi acasă și trebuie să se mulțamească în cele mai multe rânduri, iarna, cu o bucată de pâne rece. În „Foaia Școlastică“ din Blaj dl Marian Sas dă câteva amănunte despre înființarea acestei cantine. Dăm și noi o parte din ele, pentru ca să slujească drept indemn și învățătură celor-ce au dragoste pentru copiii nostri de școală. Iată ce spune:

1. *Ce ne-a îndemnat să înființăm cantina?* Orașelul nostru e o comună de munte, răsfirată prin văi, pe dealuri, pe coaste și are strade puține, dar lungi. Școala e zidită în vale, la începutul stradelor, iar școlarii, cari cercetează școala noastră confesională locuiesc, mare parte, la doi și trei kilometri departe de școală. Și cum 70% (adecă din 100 tot câte 70) dintre școlarii nostri sunt copii săraci, o duceau rău, foarte rău, mai ales în timp de iarnă, umblând la școală și mâncând tot pâne goală. Știind, că de îmbrăcăminte călduroasă pentru copiii lor se îngrijesc și părinții cei săraci, mai mult decât de mâncare călduță și nutritoare, comitetul nostru parohial, la propunerea președintelui *Dr. Petru Cornea*, a hotărît înființarea cantinei școlare, la care să capete prânz gratuit toți acei școlari, cari locuiesc departe de școală, precum și cei săraci, cari locuiesc mai aproape. În scopul acesta s'a întreprins și o colecție între credincioșii nostri. Colecția a izbutit pe deplin și a făcut cu puțință deschiderea numai decât a cantinei, unde mănâncă un prânz cald 30 de copii.

2. *Cum e întocmită cantina?* Deocamdată cantina se ține într'o casă particulară (privată) în apropierea școlii. Avem o odăte spațioasă (largă) cu trei ferestre. Cei treizeci de copii șed la două mese lungi de câte trei metri. Fie-care își are locul său anumit. Mesele sunt acoperite cu pânză curată. Fie-care copil are o farfurie, o lingură, un cuțit, o forculiță și un pahar. Copiii șed pe bănci (lavițe).

3. *Mâncarea.* La orele 11^{1/2} (jumătate la 12) învățătorul conduce pe școlari, doi câte doi, la cantină, unde îi așteaptă masa întinsă. Înainte de mâncare se spală pe mâni într'o troacă lungă, apoi se așază la masă. După ce li s'a pus mâncarea în farfurii zic rugăciunea (Tatăl nostru), apoi se apucă de mâncare.

Doă femei văduve, sărace dar cinstite și curate, sunt servitoarele școlii și totodată bucatărese sub supravegherea mai multor doamne, mai adeseori sub supravegherea vrednicei doamne *Ana Dr. Anca*, ferb și împart mâncarea la copii.

Fie-care copil primește o pâne mică și o farfurie (blid, tiier) de legume (cartofi, morcovi gulii (călarabe), fasole, mazăre, linte) cu o bucată de carne. În post, mâncare de post, dar dreasă bine. Cine nu se satură cu porția căpătată, mai cere și i-se dă, așa că nimeni nu se scoală nesățul dela masă.

După ce au prânzit se scoală, zic rugăciunea și pleacă, tot doi câte doi, la școală.

Atât despre cantina din Oravița. Se înțelege, că felul întocmirii unei cantine se deosebește după împrejurări. Se pot da porțiuni de mâncare și cu plată pentru copii, ai căror părinți stau bine; se pot da alimentele (ale mâncării) de către câte un grup de părinți pe rând; mamele copiilor pot ferbe cu rândul ș. a. Ori oum ar fi însă felul întocmirii, copiii celor săraci și mai ales orfani de mamă trebuie să-și capete porțiunea lor de mâncare gratuit (pe nimio). Așa cere și legea noastră creștinească și dragostea față de deaproapele nostru, care trebuie să o dovedim mai ales prin fapte.

Știri politice din străinătate.

Bulgaria. De oarece Bulgaria e acum regat independent (neatârător), trebuie să-și schimbe legea fundamentală (temeiul tuturor legilor), care se numește *constituție*. Pentru aceasta se vor face alegeri nouă pentru o sobranie (dietă) nouă, care se va ocupa numai cu schimbarea constituției. O telegramă din Sofia, capitala Bulgariei, anunță, că între prim-ministru Malinoff și regele Ferdinand a izbucnit o neînțelegere mare. În mai toate statele din Europa sunt câte două diete, cum e și la noi dieta și casa magnaților, sau în România camera și senatul. Ceea-ce a hotărît camera poate schimba senatul. Regele Ferdinand vrea, ca și în Bulgaria să fie cameră și senat, Malinoff însă vrea să fie numai cameră (așa e și în Grecia și în Serbia, unde toate merg pe dos). Vom vedea în curând, care va birui.

Comitagiții bulgari macedoneni au început din nou să amenințe pe Bulgari, cari nu țin la ideile lor. Acum de curând au trimis câte-o scrisoare fostului prim-ministru Daneff, fostului ministru Lacanoff și unui deputat, înștiințându-i, că au fost condamnați la moarte și că până într'o lună sentința va fi dusă la îndeplinire. Asta, pentru-că au vorbit contra comitagiților. Oa să nu creadă, că e glumă, vor începe cu gazetarul Alexandru Kitoff, care va fi împușcat.

Rusia. Țara aceasta uriașă e stăpână și peste Caucazia, adică ținutul munților Caucazia dintre Marea-Neagră și Marea-Caspică. Ținutul acesta a fost mai de mult independent, dar a fost supus de Ruși, după lungi și grele războaie. Acum s'a descoperit la Tiflis, capitala acestui ținut, un complot (înțelegere pe ascuns) pentru a face Caucazia din nou independentă. Din hârtiile aflate în casele fruntașilor caucazieni, cari parte mare au fost deja arestați, s'a constatat, că centrul (inima) acestui complot e în Tiflis. S'au descoperit și multe magazine ascunse prin case mari și prin peșterile din munți, cari erau pline de arme.

Sarbia. Primministrul Sârbiei și ministrul de externe au declarat în scurpină (dieta sârbească), că starea lucrurilor din Peninsula-Balcenică devine din ce în ce mai serioasă, așa că Sârbia trebuie să fie bine pregătită, căci nu știe, ce se poate întâmpla la primăvară. Ministrul de războiu a declarat, că din punct de vedere militar Sârbia stă mai bine ca oricând și că poate face în orice moment față ori-cărei întâmplări. De doi ani, spune ministrul general, armata sârbească s'a întărit foarte mult.

Grecia. În țara aceasta nenorocită, unde lenea, pofta de mărire, ura între oameni, dorința de-a se îmbogăți pe căi neonestite stăpânesc dela liberarea ei de sub jugul turcesc, nici acum nu vor să apuce lucrurile pe o cale bună. Ofițerul de marină Zuealas a publicat acum câteva luni o carte, în care arată mișelile, ce să fac în marina (armata de pe apă) grecească. Oei descoperiți de el au tocmnit niște tâlhari, cari l-au ucis mișelește în stradă. Venizelos, primministrul Greciei, venit din Creta, declară, că boala țării e mai grea de vindecat, desum își închipuia.

Turcia. Gazetele din Salonic publică o statistică despre mișcarea bandelor bulgărești, grecești, sârbești și albaneze în anul 1910. Dela 15 Februarie 1910 până la sfârșitul anului au fost 239 de ciocniri între bande și trupele turcești.

Bandele au atacat în total o sută de sate și proprietăți și au omorât 125 persoane, iar pe 24 le-au dus în munți. Bandele compuse din Bulgari, Sârbi și Greci s'au ciocnit cu armata în 125 cazuri. În aceste ciocniri au fost omorâți 117 soldați și 252 răsculați; numărul răniților este de trei ori mai mare. Bandele albaneze nu mai sunt politice, ci bande de hoți, cari atacă și jefuiesc pe cine le vine înainte.

Din comitatul Târnava mare.

Ni se serie: În 6 Februarie n. a fost în cercul Bârgăuș, comitatul Târnava mare, a doua alegere a celor 4 membrii în congregație. (Prima alegere a fost nimicită.) Românii din acest cerc până acum n'au avut nici o organizație; fie-care lucra de capul său; sau nu se interesa de loc de astfel de trebi, iar urmarea a fost, că până acum abia era ales din grația Sașilor și Maghiarilor câte un membru român în congregație și de multe-ori nici unul.

Nimenea n'a știut până acum, că alegătorii români sunt în majoritate în acest cerc, și ar putea avea biruința pe partea lor.

Lucrul acum s'a limpezit prin un apel al comitetului cercual, adresat conducătorilor poporului. Rezultatul a fost, că, deși în ziua alegerii timpul era geros și cu viscol, s'au prezentat alegătorii și din cele mai mari depăr-

tări ale cercului, aproape toți împreună cu conducătorii firești: preoți și învățători. Astfel pregătiți cu multă însuflețire au dus steagul național la biruință.

Cu o majoritate de 17—25 voturi au reușit să aleagă 4 membrii români și adică pe 4 preoți cu crucea 'n frunte: Valeriu Cosma din Iacobeni, Dumitru Deac din Călvășar, Romul Constantinescu din Ighișdorful român, și Ioan Hulea din Buia, toți însuflețiți pentru cauza noastră națională.

Partea leului la aceasta reușită splendidă a avut-o neîntrecutul naționalist, zelosul advocat din Agnita dl *Dr. Simeon Cheșian*, care a fost răsplătit din partea tuturor cu o simpatie deplin meritată, bucurându-se și până acum de încrederea generală a oamenilor de bine.

Iată la ce rezultat bun să poate ajunge prin o bună organizare, făcută la timp.

Onoare să cuvine la toți: conducători și alegători!

Un alegător.

Societatea meseriașilor români din Blaj.

La 5 Februarie n. aceasta harnică societate și-a ținut a 8-a adunare generală, la care au luat parte un număr frumos de meseriași și alți cărturari. Dl *Gavril Precup*, președintele, cărui este a se mulțumi foarte mult de înaintarea făcută de vredniciei noastre meseriași de acolo, a ținut o vorbire plină de învățături frumoase, arătând cum trebuie să se poarte un meseriaș în viața de toate zilele și combătând luxul, adică risipa de bani pentru lucruri deșarte de fudulie, care începe să se încuibă și la meseriașii noștri, ceace li amenință cu sărăcia.

Dl secretar citește apoi raportul despre mersul societății. Acest raport cuprinde și următoarele date mai însemnate:

Membrii sunt 208, dintre cari 112 ordinari, 86 pe viață și 10 ajutători.

Învățații (ucenicii) la meserii sunt 120, dintre cari 70 urmează la școala de meserii din Blaj. Sperăm, în interesul meseriilor noastre, că și ceilalți 50 se vor înscrie la aceasta școală, pentru că în ziua de astăzi nici țărănul, nici negustorul, nici meseriașul nu poate lupta cu izbândă împotriva greutăților vieții fără cunoștințe temeinice într'ale meseriei lui și apoi și într'ale vieții preste tot.

Societatea a împărțit pe toți cei 70 elevi cu haine. Ajutoare s'au dat în sumă de 1555 coroane.

Societatea a plasat (a băgat) în cei opt ani, de când e înființată, 120 elevi la deosebite meserii și în deosebite locuri.

Averea societății e de aproape 12,000 coroane.

Biblioteca numără 350 de volume. Cettitori au fost în decursul anului 317.

Îmbucurător e faptul, că între membrii pe viață sunt multe doamne și mulți domni dintre fruntașii Blajului. Trebuie să sprijinim din toate puterile pe meseriași, ca și pe negustorii noștri, pentru-că aceștia sunt nădejdea noastră pentru întărirea orașelor noastre și pentru cucerirea orașelor străine de pe pământul nostru.

Vorbe înțelepte.

Celce serie multe e tăcut și moderat; celce serie puține e vorbăreț și falos.

Cine-ți spune adevărul vrea binele tău; cine-ți lingusește caută folosul său.

Literatură și știință

Păvăluț.

— Schiță din popor —

De Maria Cunțan.

Petru ședea pe vatra caldă și cioplea cu o custură ruginită într'un lemn strâmb și noduros, pentru ca să-și facă codoriște la hici.

Razele soarelui pătrundeau prin fereastra lipită cu aluat de jur împrejur, luminând cărbunii stinși din gura cuptorului, cenușa din vatră, și copaia (covata, troaca) cu cele șapte pâini, calde încă, de jos.

Copilul ciugulea din coaja arsă, și își lingea cu vârful limbei fărâməturi de pe buze și cioplea mai departe.

Ușa camerei se deschise încet și lelea Saveta eși îmbrobodită și cu desagii în mână gata de plecare.

— Petre, zise ea oprindu-se în pragul tindei, mă duc la Săliște, am de vorbit pentru niște vin. Tu vezi de vite, deseară când vor veni din ciurdă, să nu întrevre-o vacă în grădină. Dă-le de mâncare, și le adapă...

— Și lui Păvăluț?... întrebă Petru ridicând capul și căutând la mamă sa cu niște ochi negri strălucitori ca diamantele.

— Și lui Păvăluț... Dă-le fân, taie-le un botan și un nap, răspunse femeia eșind pe ușă.

În urma ei copilul aruncă din mâini custura și lemnul, — încuă ușa și atârână cheia de un cui în perete, apoi o luă în fugă spre grajd.

Împinse cu amândouă mâinile, ușa grea care se opri în părete și clipind din ochii obicinuiți cu lumina soarelui, cerca să străbată cu privirea întunerecul plin de ațel miros cald de vită ce seamănă cu mirosul de lapte și al fânului putrezit. Păvăluț, vițelul bălțat, legat singur într'un colț al grajdului, mugi și își întoarse capul spre copilul care îl cuprinse cu amândouă brațele de gât, sărutându-l pe fruntea lată, unde răsăreau cornele.

— Ți-e foame Păvăluț? Nu mai poți aștepta Păvăluț?

Vițelul mugi din nou, frecându-se cu capul de peptul copilului...

— Să-ți dau napi dulci, ca aseară Păvăluț?

Păvăluț mugi. Petru îl mai strânse la pept, îl mai lovi de vre-o câteva ori cu palma peste urechi, apoi plecă să îi aducă de mâncare.

Vițelul privi cu ochi blâni spre ușa deschisă a grajdului unde era soare și lumină...

— Știu eu că-ți plac napii, așteaptă Păvăluț, așteaptă... mai strigă copilul prietenului său eșind în șură.

Era târziu, aproape seara, când obosită de valul târgului se întoarse lelea Saveta de la Săliște. Ușa curții lor era deschisă — și curtea plină de copii și de vecini.

„Ce o fi?“ își gândi femeia simțind un fior rece la inimă — o fi pățit ceva copilul, Doamne!

Cheia ușii atârna în cuiul din perete cum o pusese Petru dimineața, ușa grajdului era deschisă și plânsul lui Petru s'auzea de departe.

Saveta străbătu ca un fulger printre femeile cari voiau să o țină de vorbă și intră în grajd... Întunerec, numai plânsul lui Petru s'auzea din colțul unde știa că e legat vițelul... ceva alb întins jos lângă ieșe, vițelul mort!... Iar Petru plângea culcat cu capul pe spatole lui,

„Ce i-ai făcut?” râsni femeia infuriată de gândul c'a pierdut un cap de vită, cum n'avea să fie altul în sat. „Ce i-ai dat?”

— Napi i-am dat mamă, napi.. am tăiat mulți și pentru vaci — și pentru azi și pentru mâine, dar lui Păvăluț i-a plăcut și i-a mâncat pe toți! — mărturisii Petru plângând cu hohot și cu suspine.

— I-am dat și apă mamă — nu i-am făcut nimic... mamă... uite și e rece mamă, și nu mai mișcă!

Și copilul strângea în brațe capul vițelului mort, strigând în gura mare: Păvăluț, Păvăluț!

Lelea Saveta s'așeză pe pragul grajdului lipsită de puteri și năpădită și ea de un șiroi de lacrimi, își ascunse fața în mâini...

Glume și snoave.

O păcăleală.

Era la începutul primăverii, ramurile înmugurite, carba încoțită. Lângă o viie pășteau niște băieți vitele. Numai ce trec pe acolo niște Țigani, cari mergeau cu instrumentele lor muzicale într'alt sat. Ce-i vine unui diavol de copil în minte. Să păcălească pe Țigani, făcându-i să creadă c-a venit cuoul. Și unde începu de după o tufă: cucu, cucu! de Țigani se'nchinău și mulțumiau Celui-de-sus, c'acum e primăvară cu adevărat și mai ba ninsoare.

Dar diavolul de băiat de după tufă: cucu, cârr!

Țigani plecară plouați, dar unul mai fute la mână: Săca-ți-ar pliscul, că repede l-ai mai schimbat!

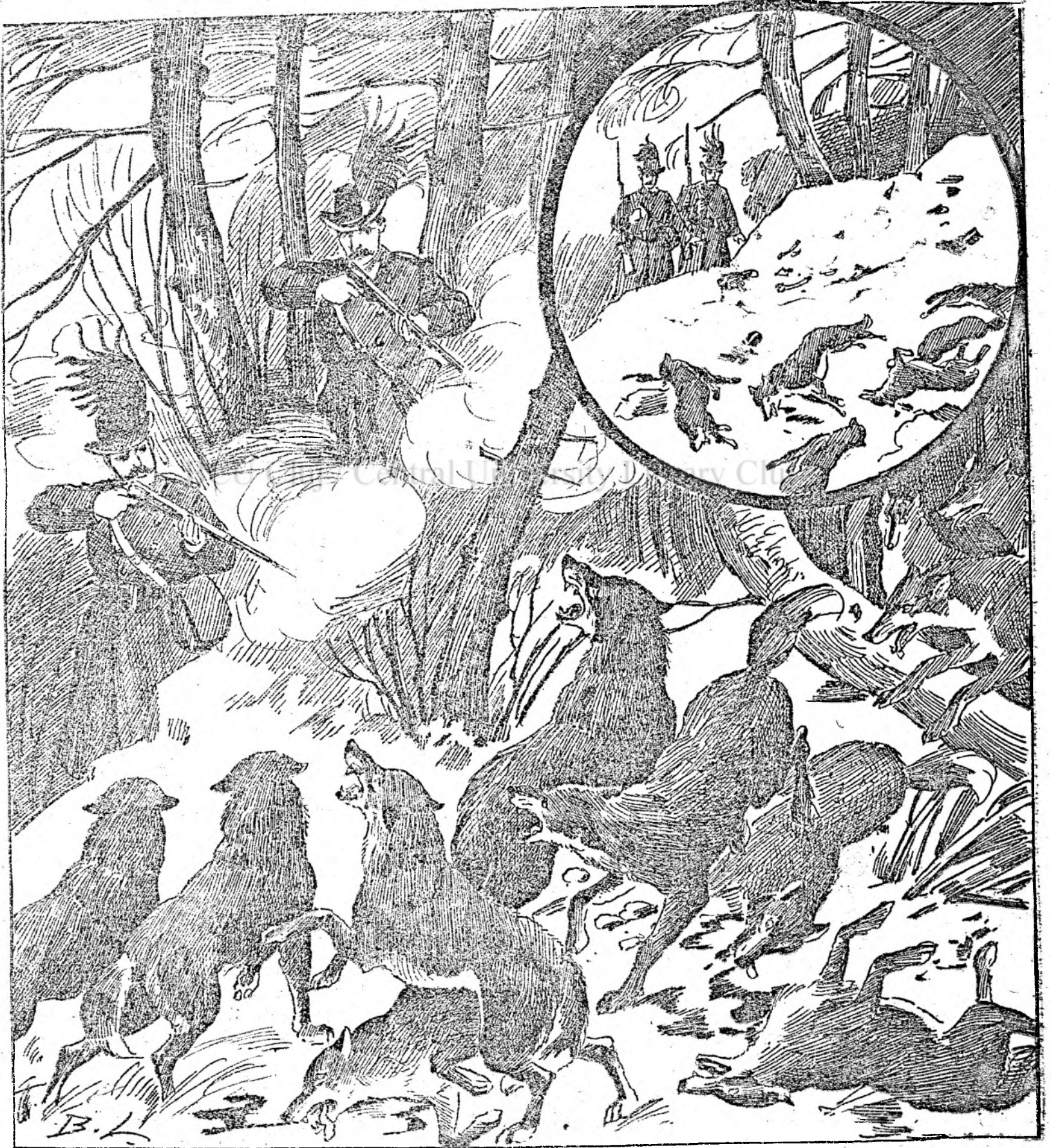
Moștenirea Țiganului.

— Măi teteo, zice o haramină de Țigan dănciucilor lui, când era să-i iasă sufletul, eu o să mor; uite, vălas ea moștenire luleaua asta.

— Numai atâtica?

— Păi nu e destul? Da, când îți traga din ea, să mi-o țineti, mă din vânt, să nu cază pe pământ; ori să ducă fumul 'n jos și să fiți fără miros.

Urmările gerului.

Zilnic sosesc din toate părțile știri îngrozitoare din cauza frigului, ce s'a lăsat cu atâta putere.

Din Becicherecul mare să vestește, că contrabanditul Meininger, care să ocupa cu vinderea tăbacului furat și care umbla pe căi ascunse, ca să nu fie prins, a fost aflat înghețat pe câmp în zăpadă.

Locuitorul Maior, om în etate de 62 ani din comuna Rem (comit. Bács bodrog) deasemenea a fost înghețat.

Murășul, care de 20 de ani nu a înghețat, acum să poate trece cu piciorul peste el.

Deasemenea fiarele sălbatice, mai ales lupii, cari prin

păduri, nu mai găsesc de-ale mâncării, s'au scoborât la sate, ba în unele locuri au intrat în curțile oamenilor. După știri sosite în zilele trecute mulți oameni au fost atacați de lupi în drumul mare sau pe la marginile pădurilor, așa că bieții oameni au scăpat cum au putut. În alte locuri au trebuit să se iee jandarmii după fiarele urâte, pentru a le alunga din apropierea satelor.

Chipul nostru ne arată o luptă a jandarmilor cu o haită de lupi, din care o parte au fost împușcați, iar alții au fost alungați în pădure. (De altcund, despre iarna grea, ce dăinuiește preste tot locul, mai spunem și la rubrica cu știrile săptămânii).

Judecata dreaptă.

(Sacavă din popor).

Doi femei să certau pentru un boboc de găscă. Și una și alta susținea, că bobocul este al ei și era cât pe aci să se încere, când un om, care trecea din întâmplare pe acolo, le zise: „Decât să vă ciorovășiți atâta și să vă scoateți peate și ochii, dacă nu vă puteți înțelege, duceți-vă mai bine la judecător, spuneți-i fiecare părul vostru și dacă el nu vă va face dreptate, să nu-mi ziceți mie pe nume. Avem un judecător foarte drept și judecata lui este ca a înțeleptului Solomon.

Femeile îl ascultară și porniră să-și caute dreptatea.

În mijlocul curții, sub un umbrar, ședea judecătorul cel bătrân, cu barba, rezimat în spata jețului și se gândia.

Deodată poarta scârțâi și el se deșteptă din visările sale. Femeile intraseră în curte și înaintau spre dânsul.

„Domnule judecător“, zise una, am venit înaintea cinstitei D-voastre fețe, ca să ne faceți dreptate. Iată acest boboc de găscă, ce l'am în brațe, este al meu, l'am crescut încă din găsoace și azi de dimineață perzându-se din cârd și rătăcind prin bătătura dumniei care cu a mea este vecină, dumniei mil' tăgăduște și nu vrea, să mil' înapoizeze“.

„Nu este adevărat, domnule judecător, bobocul este al meu, mi l'a clocit găina cea golășe, am un cârd întreg la fel!

„Tăcere!“ zise judecătorul. „Tu, cea dintâiu, ai martori că vecina ta ți-a luat bobocul?“

„Nu, domnule judecăto!“

„Tu, cea de a doua, poți să juri, că bobocul este al tău?“

„Cum nu, vai de mine, Dumnule judecător!“

„Hâm“, făcu judecătorul posomorându-se și coborând în jos sprincenile sale cele stufioase. La care să-i dau eu acuma dreptate?“ zise el în sine netezindu-și barba.

Se gândi o clipă și de odată fața i surâse luminată.

„Deoamdată să lăsați bobocul la mine, iar voi vă duceți acasă și să vă întoarceți numai de cât, ficere cu cârdul său de găște!“

Zis și tăcut.

Pește câte-va momente, intrau femeile pe poarta cea mare a curții, mânând găștele de dindărăt.

„Tu cu cârdul tău, treci la dreapta, iar tu ceastălaltă, la stânga! Așa! — acum eu mă pun la mijloc“ zise judecătorul, care ținea încă bobocul în brațe.

Femeile remaseră cu gurile căscate și așteptau nerăbdătoare să vadă, ce-o mai eși și din această judecată atât de ciudată.

Atunci judecătorul lăsă încet pasărea la pământ și i dete drumul, iar ea o apucă la dreapta și întoarse amestecă printre cârdul acela de găște, de parcă, de când e lumea tot cu ele ar fi fost.

„Cu drept cuvânt, al tău este bobocul tu cea de la dreapta, iar tu cea de la stânga rușinează-te și pieci din ochii mei!“

Femea cea vinovată să roșise ca rasul de rușine și eși repede cea dintâiu pe poartă cu cârdul său de găște.

I. Mășcă.

Păcălit.

— Anecdote. —

Papăgol și cu Golan,
Coi din satul Bolovan,
S'au deprins încă de mici
Ca să fie tot calici.

Acestia doi vagabunzi,
C'au zdrăntoși și cam nărozi
Nu erau ei așezați,
Cum sunt și alți hotezați.

Oi umblau din sat în sat,
La cerșit și la furat.
Și cin' i-a făcut așa?
— Jidanul cu otrava.

Acești doi într'o nimară,
Când eșiau din sat afară
Au trecut în drumul lor
Pe lâng'un sămănător,
Care își vedea de treabă
Fără ca să-i bage'n samă.

Papăgol însă voi
Pe plugar al păcăli
Că-i plăcea să păcălească,
Ba și pricini să stărnească.

Și în drum cum se opri
Oătră plugar el grăi:
— Vezi așa, frate române,
Sămână tu mult și bine,
Că tu cu sudoarea ta
Mulți leneși vei sătura;
Tu dai hrană domnilor;
Ba chiar și calicilor,
Unii lucră și muncesc,
Alții'n lume lenevesc;
Tu muncești la cel pământ,
Să-mi dai mie, la fiamând;
Tu rămâi cu truda ta
Eu trag folos de pe ea.
Așa zisă Papăgol
Privind la sămănător.

— Dumnezeu ajute-ți ție
Cum dorești așa să fie:
Să folosești rodul meu,
Așa cum dorese și eu,
Însă ca să știi firtate
De ce rod vei avea parte:
Eu samăn cânepă lungă
Ca de ștreang să îți ajungă!

La acerea Papăgol
Plecând capul la pământ.
A luat-o la picior
Văzându-se păcălit.

alob.

Ne putem noi întovărăși cu străinii?

Răspunsul hotărât, ce l-a dat până acum întreaga presă română naționalistă este: *ba*. În împrejurările de astăzi noi trebuie să purtăm și o luptă de atac și una de apărare. Să atacăm pe străinii, ce ne încunjoară, pentru-ca să recucerim terenul — economic, social, cultural chiar — ce am pierdut și să ne apărăm de năvala de distrugere a noastră, întreprinsă de guvern și pătura dirigiuitoare a poporului maghiar, contra culturii și proprietății noastre de la țară.

Mijloacele, ce le folosește pentru ajungerea scopului, nu sunt numai cele ale forței brutale, pe cari și-le creează prin legi și ordinațiuni, cari toate tind a lovi în noi și a favoriza (părtini) o altă naționalitate din țară, ci sunt și cele ale șireteniei perverse (ascunse), care, prin vorbe dulci, ademenitoare, caută să tocească în noi simțământul primejdiei, care vecinic planează asupra poporului nostru.

Iată pentru-ce trebuie să mărturisim sincer, că atât pasul făcut la Brad cu înșghebararea unei societăți economice, în care, pe lângă multe nume ungurești, jidovești și șvăbești vedem și câteva românești — cât și participarea celor unsprezece preoți la balul Crucii roșii din Făgăraș, ni se pare un pas greșit din punct de vedere național. Nici când considerațiuni de interes local nu pot să permită abateri dela o lege, care trebuie să fie de fer când ești pe câmpul de războiu.

Și ce vor câștiga cei câțiva Români din Țara-Crișului, dacă s'au încins în horă cu Ungurii și Maghiarizații de-acolo? Vre-o nouă închidere de școale românești! dar cei dela Făgăraș? Expediții nouă jandarmărești contra poporului nostru, ca la Mărgineni și Galați, prefaceri nouă de școale confesionale în școale comunale sau de stat. Că cei dela Făgăraș au avut conștiință despre seriozitatea pasului, ce aveau să-l facă, ne dovedește faptul, că au ținut o constătuire înainte de-a se hotărâ. Papăgubă, că n'a biruit propunerea absențării dela balul lui Széll. Dar Făgărașul e un cuib nenorocit de certe fără stârșit, tot rezultatul învârtirii într'un cerc ridicol de îngust.

Noi propovăduim poporului mereu să se ferească de străini și să țină *numai la al săl*. Băgați de samă, domnilor, să nu înceapă el a vă părăsi și a se întovărăși iară cu Jidanul, Ungurul și alții, după pilda, ce i-o dați. Ar fi trist, dar logic.

Vorbe înțelepte.

Pe cât de vorbăreată e minciuna, pe atât de tăcut e adevărul.

Omul lipsit de religiozitate, numai cu un grad atât deasupra animalelor.

De două lucruri să se teamă omul: De Dumnezeu și de cei-ce nu se tem de Dumnezeu.

Mulți au gard frumos în jurul unei grădini pustii.

Răsunarea omului nobil stă în iertare și uitare.

Cine nu-și muștră copiii la tinerețe, va fi muștrat de ei la bătrânețe.

Aviz. Prin aceasta facem cunoscut, că „Căltindarul Poporului” e pe isprăvite. Nu mai avem decât câteva exemplare de aceea comanda mai mări nu se mai pot primi.

† **Mihai Popovici**, o persoană de frunte și iubită a neamului românesc, sentinela cea mai credincioasă a grănițelor români bănățeni, protopopul dela Orșova, nu mai este între noi! Prin moartea protopopului Mihai Popovici, întâmplată la 29 Ianuarie v., neamul nostru a pierdut un model de putere neînfrântă și pururea tinăr, când era vorba de luptă; am pierdut pe bărbatul care era ca o stâncă de granit, și care totdeauna s'a pus în fruntea celor ce au luptat pentru drepturile bietului nostru popor.

Intre bătrânii neamului nostru de astăzi sunt puțini oameni ca Mihai Popovici, căci deodată cu bătrânețele la unii mai slăbește și râvna și virtutea de a mai lucra și a se interesa de cauza noastră, cum au luptat în tinerețe. Mihai Popovici însă n'a șovăit și n'a simțit oboseală. El ne servește tuturora de model în luptele noastre.

Inmormântarea reposatului Popovici a avut loc Marția trecută. A luat parte o mulțime de deputațiuni, iar cununile jălitorilor erau grozav de multe. Sf. Liturghie în biserică a fost săvârșită de protosinelul *Dr. Traian Badescu* dela Caransebeș dimpreună cu o mare asistență de preoți din dieceza întreagă. Prohodul l'a săvârșit archimandritul vicar episcopesc *Filaret Musta*, un vechiu prieten al răposatului. Cântările îngropăciunii au fost executate de corul lui Vidu din Lugoj. În numele partidului național a vorbit dl *Dr. Valeriu Branște*, care în cuvinte alese a zugrăvit viața răposatului, ce e vrednică a servi de pildă preoțimei noastre, mai ales în zilele grele de astăzi.

Fie-i numele binecuvântat și pomnirea lui în veci!

Se poate, ca și un preot român să maghiarizeze? Am avut și cazul acesta, în Olun, unde unul dintre preoți, cunoscut slugă a administrației, care trimite jandarmi să impuște pe Olteni, a fost înărcinat cu facerea recenzământului. *Toate numele Românilor* le-a scris ungurește, cu toate-că părintele neamit a protestat cu energie. Astfel a prăsit în comună nume nouă ca Zsurka, Krecziu, Radueziu și alte pocitanii de acestea. Fapta aceasta o blamează după merit și „Gazeta Transilvaniei” și o blămăm și noi. Nu șade bine, părinte român, tovărășia cu străinul sau instrăinatul de neam!

Două focuri mari în București. Sâmbătă dimineața, în săptămâna trecută, a izbucnit foc în atelierul tipografiei Göbl, care este unul din cele mai mari institute grafice în România. Focul s'a iscat în urma negrijii unui băiat, care din nebăgare de seamă lăsase seara pe podilele unei odăi cenuse cu ceva jar în ea. Izbucnirea focului s'a întâmplat pe la 3 oare dimineața. Deși nenorocirea a fost îndată observată, focul nu s'a putut stinge în grabă, din cauză, că lipsia apa cu totul. În București e adică obiceiul, că noaptea se oprește apa, ce e condusă pe țevi în oraș. Paguba se urea la o sută de mii de franci.

Un al doilea foc și mai îngrozitor s'a întâmplat în aceeași zi, la carele 6 seara. Pradă focului a căzut marele magazin de baine și tot felul de mărfuri numit „Luvra”.

Focul s'a întâmplat în urma unei sminteli la o lumină electrică dintr'o fereastră. La izbucnirea focului erau în localitățile magazinului peste o sută de persoane, cari sunt angajate la această firmă. Dar la toți le-a succedat a scăpa la timp, sau că au fost salvați de alții. Pagubele se urea la mai multe milioane de franci. Această clădire era una din cele mai frumoase case din București, iar acum totul e o ruină afumată. Mai mulți soldați-pompieri au fost răniți. Două fetițe, se încuiaseră de groază într'o odaie și stăteau înghemuite într'un colț, strângându-se în brațe. Ele au fost scăpate de un sergent. Toate mobilele, tablouri de valoare și cărți prețioase au căzut pradă flăcărilor.

După cum se spune, aceste două focuri au făcut atâta pagubă și din cauză, că în București serviciul de pompieri îl fac soldații, ce sunt luați la miliție anume pentru pompieri. Ei însă, în timp de 1—3 ani nu se pot deprinde așa bine la acest lucru, unde e de lipsă o mare dibăcie. Pe de altă parte se zice, că nici mașinile nu erau destul de bune. Ba lipseau cu totul și scări de cele lungi, cu ajutorul cărora să se poată sui oamenii până la rândul al 3-lea sau al 4-lea de ferești. Casa arsă a fost foarte înaltă. Dar aceste întâmplări vor îndemna desigur pe conducătorii Bucureștilor, ca să angajeze pompieri anumiți pe seama orașului. Aceștia nu ar avea apoi altceva de lucru, decât să sară îndată când se ivește undeva un foc. Astfel de pompieri se află în toate orașele mari.

† **Coman Hămbășan**, director școlar în penziune și fost membru al mai multor corporațiuni după scurte și grele suferințe a răposat în 10 Februarie n. a. e., la 6 ore dimineața, în vârstă de 74 ani, după un serviciu rodnic și activ de 35 ani la școala confesională gr.-or. din Rășinari și 5 ani în retragere.

Rămășițele pământești ale răposatului, au fost așezate spre vecinica odihnă Duminică, în 12 Februarie n. e. Din acest incident Rășinării și-au arătat într'un mod demn dragostea și recunoștința față de fostul lor învățător și director în decurs de 35 ani. Coseciugul a fost ridicat din casa mortuoră și înconjurat de o mare mulțime de popor a fost dus în biserică cea mare, unde cei trei preoți locali, domnii M. Lungu, E. Cioran și E. Dancășiu, au făcut slujba obicinuită. La urmă părintele Lungu a ținut o frumoasă vorbire funebrelă, iar după aceea a vorbit dl Moise Frățilă, director școlar, în numele corpului învățătoresc dela școala din Rășinari.

Cu moartea fostului director Hămbășan se stânge viața unuia dintre aceia, care zeci de ani de zile s'a ostănit pentru luminarea tinerelor mlădițe, cari au cercetat această școală fruntașe. Fie-i odihna ușoară!

Iarnă în toată puterea. Frigul, despre care amintisem în numărul trecut al foii, ține mereu în Sibiu și jur. Ba în zilele din urmă a căzut și zăpadă mai multă.

Gerul cel mare și viscoalele din săptămâna trecută și-a avut jertfele sale. În comitatul Liptau din nordul Ungariei, un învățător întorcându-se dela o înmormântare din satul vecin a înghețat pe drum. După nenorocitul acesta au rămas soția și nouă copii!

Din părțile Aradului încă se vestește ger mare. Tot asemenea din ținutul Brașovului. În toate părțile țării e iarnă în toată puterea. Dar asta nu este numai în țara noastră, ci puterea iernii să simte mai în toate țările Europei.

Frigul și viscoalele, cari au băntuit în cele din urmă zece zile, au ajuns să înspăi-

mănteze chiar și locuitori din țările calde. Râul Eufrat din Mesopotamia a înghețat, și întregi sunt îngropate în zăpadă, așa că e de mare, că oamenii vor muri înghețați sau de foame. În ținutul orașului Alepo (Asia mică) zăpada cade necontenit, de 25 de zile. Tăburile nu mai circulă și e temere să nu înghețeze în oraș o foamete.

Când în țeri de-acestea calde viscoalele în felul acesta, nici nu ne mai mirăm, că cetim, că în Rusia un tren de 20 de vagoane s'au înpotmolit în zăpadă, fără ca să se miște poată mișca. În mașină n'au mai cutezat să facă foc, ca să nu explodeze cazanul, așa că oamenii au suferit mai mult de frig ca de lipsa mâncării, până a venit alt tren în ajutor. Doi mașiniști au înghețat, la trei conducători de tren le-au degerat mâinile și picioarele așa că doctorii au trebuit să li le taie, ca să nu moară.

În orașelul Przemisl (Galiția) doi soldați de infanterie au fost găsiți înghețați tun.

În pădurile dela Sosnovițe (Polonia rusească) lupii au sfâșiat 150 de oameni.

Ochiar și în Constantinople au pătruns lupii în haite mari, îngrozind locuitorii dela marginile orașului, care are preste un milion de locuitori, e deci mai mare decât Budapesta. Tot din Constantinopol se vestește, că din cauza zăpezilor cari cad mereu de 25 de zile, orașul e aproape cu totul în nemișcare. Trenurile nu mai umblă și e teamă că nu izbucni foamete și poate și desordine.

Logodna. Dșoara *Paraschiva Popovici* din Tichindeal și dl *Ioan Ceteaz*, învățat în Vurpăr, logodiți.

Cununie. Dșoara *Marta Simțion* și dl *Petru Mohan* își sârbează cununia lor Duminică în 19 Februarie n. 1911, la 3 ore d. a. în biserică gr.-or. din Sibiu, suburbiul inferior.

Lupii în Rusia. Raiul lupilor este în Rusia. Pe șesurile întinse ale acestei împărății găsesc ascunzături destule, ca să se poată înmulți fără multă primejdie, în mod înspăimântător. De-acolo năvălesc apoi iarna, după ce îngheță râurile, și în Germania și în România. După o statistică (numărotare) publicată în o foaie de istorie naturală, în Rusia trebuie să fie vreo sută șaptezeci și cinci de mii de lupi. Numărul acesta nu scade de loc, cu toată goana ce se face în contra lor. S'a făcut socoteala că ei sfâșie în fiecare an 80 mii de vite mari, 560 mii de oi, 100 mii de câni. Pierderile de oi sunt de vreo 15 milioane de ruble (1 rublă cam 2 coroane 50 bani). Cam 150 de oameni cad pe un an jertfă acestor feară.

Rotschild, cel mai bogat jidov, a murit zilele trecute în Viena. El a avut o avere de mii de milioane, din care a lăsat prin testament 17 milioane coroane spre scopuri de binefacere.

O viață de om pentru o lulea (pipă). *Todor Ilisie*, un țaran de 60 de ani din Felfeada a intrat deunăzi în crâjma satului, ca să bea o porție de rachiu. După ce și-a beut porția, a plecat îndată spre casă. Pe drum bagă de samă, că-i lipsește pipa. Se întoarce la crâjmă, dar nici acolo n'o găsește. În crâjmă mai era un fciior de Țigan, *Toma Măcău*, pe care-l învinovățește, că i-a furat luleaua. Țiganul se supără și injură, Românul asemenea. Dintr'odată, Țiganul ia o bătaie și-l trăsnește pe bietul Ilisie drept în cap, așa că acesta căzu plin de sânge la pământ. Nu i-a fost Țiganului destul cu atât, ci l-a mai ciomăgit pe bătrân, până ce acesta n'a mai dat nici un semn de viață. Țiganul a fost arestat și adus la Sibiu.

Ultime știri.

Marea adunare dela Arad.

Românii din trei comitate protestează contra asupritorilor.

Au fost spus în numărul trecut, că pe ziua de 16 Februarie e convocată la Arad o mare adunare a Românilor din comitatele Aradului, Cenadului și Bichișului.

Pentru buna reușită a acestei adunări s'au făcut din vreme pregătirile de lipsă. Iar oamenii noștri dela sate încă se deșteaptă tot mai mult și văd că așa nu mai merge!

Noi, Românii, cari suntem un popor de mai multe milioane în această țară, trebuie să pretindem dela guvernării noștri, ca să ne dea drepturile ce ni se cuvin. Trebuie să se pună odată capăt asupririlor de tot felul!

Conduși de aceste gânduri, Românii din cele trei comitate susnumite, au convocat o mare adunare la Arad pe ziua de Joi, 16 Februarie.

Despre decursul acestei mari adunări primim, în momentul când punem foaia noastră sub tipar, — care după cum se știe apare Joia după amiază — următorul raport telegrafic:

Arad, 16 Febr., 11 ore.

O mulțime mare de fruntași și popor au sosit din toate părțile la adunare. Stradalele Aradului, cari merg spre „Casa națională“, sunt pline de Români. Avem o adunare măreață, poporul e foarte însuflețit.

Arad, 12¹/₂ ore amiază.

Adunarea s'a deschis la 11 ore în „Casa națională“. Președinte al adunării a fost ales cu mare însuflețire dl *Dr. Stefan C. Pop*, deputat dietal.

După o frumoasă vorbire de deschidere din partea președintelui, se dă cuvântul vrednicului nostru luptător *Dr. Aurel Vlad*, care vorbește despre starea politică de azi în țara noastră. Vorbirea dlui Vlad e ascultată cu un interes deosebit.

Sfârșind dl Vlad, ia cuvântul părintele *Dr. Vasile Lucaciu*, care vorbește despre dreptul limbei românești. Poporul aplaudază cu tărie.

Tot despre dreptul limbei românești vorbește și însuflețitul nostru luptător *Vasile Goldis*, ale cărui cuvinte au produs o însuflețire la culme. După aceea urmează *Dr. Bontescu* dela Hașeg, care vorbește despre *votul universal, egal și secret*. Vorbitorul e aplaudat sgomotos, iar cuvintele dlui Bontescu produc o însuflețire în popor la culme.

Arad, 2 ore d. a.

La sfârșitul adunării se primește un proiect de rezoluție (hotărâre), prin care se condamnă cu toată puterea cuvântului ținuta guvernului de azi față de noi Români, și se cer drepturi egale pentru toți fi acestei țări.

Publicul nu mai înceată cu aplauzele și strigăte „Să trăiască“ la adresa conducătorilor noștri. Mulțimea ascultătorilor, sunt peste două mii de oameni, începe a eși din sală cu o veselie nespas de mare. La adunare a luat parte foarte multă inteligență, apoi o mulțime de dame și domnișoare cum și mulți fruntași, cari s'au pus înaintea poporului venit din mari depărtări.

Alegerea dela Șimleu.

Marti, în 14 Februarie s'a ținut, — după cum am spus în numărul trecut al foii, — alegerea de deputat în cercul Șimleului.

Candidatul nostru național a fost vrednicul avocat *Dr. Victor Deleu*, iar Ungurii au avut pe *Barabás Béla*, (koșuthist) și *Keller Samu* (iusthist).

Pe baza legii electorale de azi, Românii au mai puține voturi decât Un-

garii. De aceea nu trebuie să ne mire împrejură că candidatul partidului național n'a reușit. Dar la alegerile viitoare, mai ales dacă se va face o nouă lege electorală cât de cât dreaptă, *cercul Șimleului va ajunge în mâna Românilor*.

De altminteri toți alegătorii români s'au purtat vrednic. Cinste lor! Pe un frig atât de mare, cu toții și-au părăsit vetrele lor și au mers să-și dea votul pentru candidatul partidului național.

Mai toate voturile românești s'au dat pentru vrednicul fruntaș *Dr. Deleu*. Alegerea s'a încheiat la orele 6¹/₂ seara. Candidatul partidului național a câpătat 917 voturi, *Barabás* 1301, iar *Keller* s'a retras la oarele 3 după amiază. Astfel președintele o declarat deputat al Șimleului pe *Barabás*, avocat în Arad.

Alegerea dela Cisnădie.

Azi, Joi la 9 ore a. m., a fost ales cu aclamațiune de deputat dietal în cercul Cisnădiei vice-comitele în penziune *Gustav Reissenberger*. Românii au fost declarați, că se abțin dela această alegere, fiindcă sunt nedreptățiți de Sași.

Din dietă.

Desbaterile în dietă asupra proiectului băncii comune se continuă, fără a se putea vedea vre-un rezultat de dai Doamne, decât că deputații unguri își mai spun buchile unul altuia. Asta din cauză, că deputații guvernamentali împreună cu guvernul sunt de părere, că o bancă ungară, desfăcută de a Austriei, n'ar avea rost în timpul de față. Pe când deputații contrari guvernului cer sus și tare înființarea băncii de stat ungară.

În zilele acestea — după cum aflăm — unul din deputații noștri, va lua cuvântul, pentru a descoperi dietei nedreptățile, ce s'au făcut în Ianuarie, cu ocazia numerotării locuitorilor.

ECONOMIE

Nutrețul de paie.

Oând ne vine în minte nutrețul de paie, ne gândim fără voie și la foamete. Dar cine n'a văzut, cel puțin odată în viața sa, bietele vite rozând chiar și la streșinile de paie ale grajdului, pentru-că fânul se isprăvise și plugarul era mângăiat, dacă le putea pune cel puțin paie în iesle!

Nutrețul cel mai bun pentru vitele hrănite eara în grajd este și rămâne fânul, fie fân de luncă, fie cu trifoiu, fie cu otavă. Nutrețul acesta satură bine vitele și li se poate da ușor, fără multă pregătire. Dar nu în toate gospodăriile ajunge fânul până în vremea, când vitele pot fi scoase eară la pășune, fără să mai vorbim de faptul, că și atunci trebuie să dăm vitelor nutreț bun, căci începe munca câmpului. Fânul poate fi înlocuit foarte bine cu frunzele uscate ale plantelor de nutreț cultivate pe agri, în rândul al doilea vin năpii de nutreț, cartofii și grăunțele, în rândul din urmă vin, ca putere de hrană, paietele.

Prețul paietelor ca nutreț atârână dela mai multe împrejurări. Cu cât e mai subțire paiul și cu cât conțin mai multă earbă și trifoiu, cu atât sunt mai hrănitore paietele și cu atât se apropie mai mult de fânul, dacă nu tocmăi bun, dar cel puțin de bună calitate mijlocie. Dacă am sămănat în holdă și trifoiu, paietele amestecate cu acesta sunt cu mult mai nutritive decât un fân spălăcit și stors, care de fapt e tot numai paie. Dacă nu le dăm vitelor numai paie goale, ci tăiate și amestecate cu cartofi, năpi, urlueală de grăunțe ș. a., ne putem mulțumi, căci hrănim vitele bine. Se'nțelege că paietelor le adăugăm și sare (stropindu-le cu apă sărată), căci ele sunt nutrețul cel mai

sec. Paietele umplu borhanul cel mare al vitei, așa că aceasta nu numai, că se simte sătulă dar lucrarea de mistuire se face mereu, ceea ce e de mare însemnătate, când dăm nutreț moale. Paietele fac pe rumegătoare să rumega. Dându-le numai năpi și cartofi zdrobiți, lături și urlueală, rumegarea încetează. Cine ar avea numai nutreț de acesta, trebuie fără doar și poate să dea vitelor și paie eara.

Paietele de săcară sunt cele mai tari. E a cer o gură bună, dar vitele le mănâncă mai bucuos pe acestea. Paietele de grâu se mistuie mai ușor, nu sunt însă așa de bune. În cele mai multe cazuri au și un fel de rugină pe ele, care e vătămătoare, de aceea nici nu se prea folosesc ca nutreț. Din paie să dăm vitelor numai jumătatea dinspre spic, fiind mai subțire și mai hrănitore. Paietele dela bucatele de iarnă le dăm la începutul iernii, fiind mai tari, ear vitele fiind bine hrănite încă din vară și din toamnă.

Paietele de orz le mănâncă vitele bucuos, numai cât și ele au un fel de burete pe ele care ajungând în zgărieturi de-al peliței din gură sau din gât produce niște bube, cari nu se pot vindeca și omoară vita. Paietele de orz nesănătoase să nu le folosim nici pentru așternut, căci vitele, cari au obiceiul să mănânce și din așternut, se îmbolnăvesc. Drept cele mai bune paie de nutreț se socotesc cele de ovăș. Ele se mistuie mai ușor și se socotesc 100 kg. paie de ovăș cât 50 kg. fân de bună calitate mijlocie. Nu se dau însă bucuos la vacile de lapte, căci laptele și untul capătă un gust amarui. Ba untul și-se pare ca săul. Se poate însă ca boilor, oilor, vacilor sterpe și cailor, cari se simțesc foarte bine cu nutrețul acesta. Pretutindeni, unde țărani fac socoteală bună cu nutrețul lor, chiar dacă au fân destul, dau și paie de ovăș ca nutreț pe lângă fân. Foarte nutritive sunt paietele de hrîșcă, dar aceasta nu se mai prea cultivă. Coceni de cucuruz încă sunt buni, mai ales tăiați mărunt și amestecați cu nutreț zămos.

Paietele păstăioaselor sunt greu de mistuit, fiindcă au multă materie văroasă în ele. Cele de linte sunt aproape tot așa de nutritive ca fânul. Ori cum ar fi însă, ele mucigătesc ușor și mâncate fiind de vite, acestea se îmbolnăvesc.

Dacă dăm paietele întregi, vitele aleg numai ce e mai bun din ele, dacă le dăm mărunțite, trebuie să mănânce și părțile rele, pe cari altminteri nu le-ar mânca. Oând dăm năpi, morcovi, urlueală, trebuie mărunțite paietele.

Să nu uităm, că nutrinde vitele și cu paie, trebuie să dăm și sare multă!

Ori cât de bune sunt paietele la nevoie, nu trebuie să perdem din vedere, că paietele date ca nutreț în măsură mare ne pipernicesc vitele. Afară de aceea, gunoii dela vite hrănite mai mult cu paie dus fiind pe loc, va jace să crească bucate, cari vor fi tot bogate în paie, dar sărace în grăunțe. De aceea socoteală și împărțea bună de cu toamnă, căci primăvara pe cele mai multe vite le așteptăm muncă grea, așa că nu se mai întoarcă ușor. Apoi încă un lucru: din vite fără vlagă tot vite fără vlagă se prăsesc. Paietele trebuie să rămână numai un nutreț ajutor în gospodăria plugarului.

Posta redacției, din lipsă de loc, se va da în numărul viitor.

Liferări, licități, arândări și altele.

(Datul este totdeauna după calendarul nou).

Dela 1 Februarie a. c. se închiriază casa din Mihăleni a fondului gimn. român gr.-or. din Brad, potrivită pentru crîsmă și prăvălie. Ohirie anuală dela 500 cor. în sus. Informații dă episcopul *Dr. P. Oprea*.

În 26 Februarie n. se va esarânda proprietatea de pământ (40 jug. cat.) aparținătoare bisericii gr.-cat din comuna Grînd-Cristur (comit. Turda-Arieș). Arândarea se face pe 6 ani, începând cu 1 Ian. 1912. Prețul strîgării 700 cor. Informații dă oficiul parochial de-acolo, unde se va ținea și licitația.

Redactor resp.: *Nicolae Bratu*.

Editura și tiparul: „Tipografia Poporului“.

Prețul bucatelor

In Sibiu la 14 Februarie st. n.:

Grâu	Cor. 15,20 până 16,40	de hectolăru
Secară	6,40	7,20
Orz	8,—	8,80
Cucuruz	2,50	3,—
Cartofi	—	—
Pasole	—	—
Pâină Nr. 3	83,40	34,20 la 100 chilo
" " 4	82,60	83,40
" " 5	81,—	81,80
Slănină	180,—	196,—
Carne de porc	192,—	196,—
Sân brut	56,—	60,—
Sân de lumini	76,—	82,—
Sân de lumini topit	92,—	94,—
Șișina	62,—	64,—
Fân	5,40	7,—
Leșne de foc neplutite	7,50	8,— la met. cub
" " plutite	6,25	6,70
Spirt rafinat	1,82	1,85 la litru
Spirt ordinar	1,80	1,83
Carne de vită pentru supă Cor.	1,15 până 1,68	la chilo
" " friptură	1,56	1,68
" " vișel	1,—	2,—
" " porc	1,40	1,88
Ouă, 10 bucăți	—,67	—,88
Un pătrar de miel	1,20	4,—
Carne de cal	—,80	1,—

In Budapesta in 15 Februarie st. n.

Grâu de Tisa 78 chilo Cor.	11,80 până 12,—	la 50 chilo
" " 79 " "	11,87	12,10
" " 80 " "	11,92	12,15
Secară	8,02	8,15
Orz	7,95	8,50
Orz	6,50	9,—
Cucuruz nou	5,88	6,—

Carne de porc Cor. 163,— până 168,— la 100 chilo	140,—	148,—
Slănină	140,—	148,—

Slănină de lăptărie C. 146,— până 180,— la 100 chilo	132,—	146,—
" " trifoiu	132,—	146,—

Focșă îngrășați pentru untură C. 1,38 până 1,65 la chilo	1,62	1,78
" " carne	1,62	1,78
Vișel	1,30	1,70

Prețul banilor in 15 Februarie n.

	cumpărat:	vândut:
Galbeni	Cor. 11,27	11,37
100 Lei, hârtie	94,40	94,80
100 Lei, argint	93,—	94,40
Libra turcești, aur	21,45	21,35
1 font șterlingi englezești	23,34	24,04
100 marce, aur	117,95	117,50
100 " hârtie	117,95	117,50
Napoleon	18,96	19,03
100 Rable rusești, hârtie	253,50	254,25
100 " " argint	242,—	245,—

Târgurile de țară.

- (Zina târgurilor e însemnată după calendarul vechiu.)
- 6. Februarie: Reghinul săseș.
 - 7. Alțina, Papoț, Teiuș.
 - 9 Februarie: Boroșneul mare, Ohendu-mic.
 - 10 Februarie: Becicherecul mare.
 - 11 Februarie: Borșea, Crispatac, Mercuria, Sereda Murășului, Sic, Székely Cristur, Zabola.
 - 12 Februarie: Chichinda mare, Rodna veche.
 - 13 Februarie: Bichiș-Ciaba.
 - 14 Februarie: Cetatea de baltă, Dragus.
 - 15 Februarie: Ciachi-Gârbău, Huedin.
 - 16 Februarie: Bachoșea, Bruiu, Dej, Dicio-Sân-Mărtin, Drașu, Aleșd, Lechința, Zolan, Zlagna.
 - 17 Februarie: Cehul din Sălagiu.
 - 18 Februarie: Venetia de jos.
 - 19 Februarie: Turda, Zeteleșu.
 - 20 Februarie: Alămor, Beba veche, Biatrice, Comloș (Bănat), Ferihsz, Gyoma.
 - 21 Februarie: Abrud, Cartfalău.

In aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

Se poate câpăta în tot locul

Kalodont

26 26-42 a lui Sarg

oremi de dinți neînconjurat de lipsă păstrează dinții curați, albi sănătoși.

APELI

Avem onoarea a aduce la cunoștința P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul” în sezonul acesta a luat măsuri pentru a se putea lipsi de agenți generali în afacerile de altoi de viță, de oare ce acești agenți, răul fost necesar până acum, costă mult și suntem siliți a le da proviziuni tot mai mari, ceea-ce aduce cu sine, că suntem constrânși a urea în măsura proviziunilor și prețul produselor pepinăriilor noastre. Acești agenți pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții noștri dela sate, dându-le acestora ocaziune de câștig frumos, fără de a avea ostenală mare în schimb.

Cu acest prilej ne luăm voie a ruga pe toți domnii preoți, învățători, comercianți români etc. din ținuturile ce se replantează cu vii altoite, de a lua înșiși în mână conscrierea de comande pentru procurarea de altoi.

Însoțirea plătește fiecărui agent comunal (preot, învățător, comerciant, jude comunal), care însinue comande în massă, după efectuarea în regulă a acestor comande 6% proviziune din valoarea brută a comenzilor în bani sau la dorință în altoi de vie.

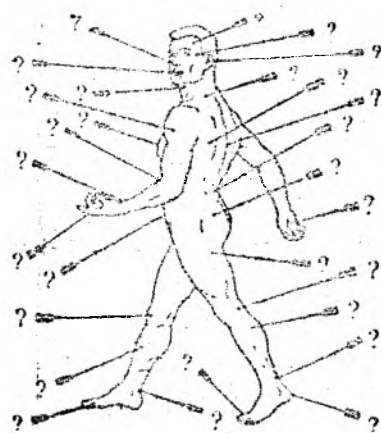
Tot această proviziune o plătim și pentru mijlocirea comenzilor de sămânțuri pentru sezonul de primăvară 1911.

Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri, eventual cărți pentru conscrierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco. Cu toată stima

„Mugurul”

Însoțire economică-comercială
Elisabetopole (Erzsébetváros), Kis-Küküllő vm.

Te doare ceva?

I. Reumitați - Fluidul Elzac al lui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurz), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci Fluidul Elzac al lui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morberi din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mai, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distinct și sigur Pilulele-Rebarbara de mână al lui Feller, contra durerilor de stomac, zgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, ameteală, răgușeli, haemoroidă și alte conturbări de mîstare. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa: 277 16-22.

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Loc deschis.

Mai mulți Români din Porumbajos, aflători în America, au dăruit la gr.-cat. din comuna lor natală, Minele 12 luni și un Octoich mare, toate legu piele roșie și aurite. Bani deja înalți ani s'au cinșit bisericeii pentru scopul dar Minele au fost sub tipar și abia au apărut în ediție nouă.

Cărțile acestea s'au liferat în foarte solidă din partea Librăriei W. Sibiu.

Unde se pot procura cele mai reverenți și ornate bissericești? La „Croitoria sală” I. Petrașca, Sibiu, strada Cîșinădăi Telefon Nr. 172. — Serviciu prompt și prețuri moderate.

Birou de informații în Budapesta
Atragem atențiunea publicului cetitor inseratului cu titlul de sus în foaia

Atragem atențiunea cetitorilor fete stre asupra inseratului dlui Ioan Greș Porcești, care e singurul român, ce lă opinci după moda cea mai nouă de azi

Nu uita

stimate cetitor, — la comande sau te felul de alto cumpărări, făcute în urma unui inserat cetit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai cetit în

inseratul din „foaia Poporului”.

Prin aceasta contribui și D-Ta la răspândirea și lăptirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Vier și pomicultură cu bune certificate.

Se caută dela 15 Martie 1911 în o moșie în România.

Condițiunile sunt: Să fie înșurat copii, să știe să planteze și altoiască vii o forțeze și cultive vița americană în (șanțuri) și tot ce e privitor la vie, să jească vinurile, să altoiască pomi, să pepiniere și în fine să aibă cunoștința culturii a legumelor și a fabricării țuier Femeia să se ocupe de pasări și de toată curții. — Se plătește 60 lei lunar și 800 kg. porumb, lapte dela o vacă, lemne foc, locuință și un teren pentru a zarzavaturi. Munca o va face cu oamăi-se vor da. Contract fix pe 3 ani. Se eredință, să nu aibă vișturi și dacă va înălțimea așteptărilor, poate spera la o înălțime la salariu.

A se adresa: **General Constantin** stantinescu, strada Tudor Vladăscu rescu 15-bis. București.

Ce-e? Tata mi-a permis. Sunt numai în țară cigarette JACOB-ANTINICOTIN.

Atențiune! Veșitabile numai în cutii mici de cu numele Jacobl. — Fiecare carton conține interesante Rönigan

785/911.

31 1-1

Publicațiune.

Comuna politică *Boița* vinde pe calea licitațiunii publice, ce se va ținea la aceasta primărie în *26 Februarie st. n. 1911* la oarele 10 p. m., o cantitate de *940 m³* lemne de brad, tăiate în tăutura Floare Riu-Vadului.

Prețul strigării *2820 cor.*
Vadul *10%*.

Oferte în scris se primesc înainte de începerea licitațiunii, provăzute cu declarațiunea oferentului că cunoaște deplin condițiunile.

Condițiunile mai deaproape se pot privi la aceasta primărie

Boița, în *11 Februarie 1911.*

Primăria comunală.

Măcelari!

Negustori de vite și cărnuri!

Subscriși ca negustori de cărnuri de vită, viței, porci, oi, etc. avem onoare a ne adresa către domnii măcelari și negustori de vite și cărnuri români, cari să ocupă cu această branșă să nu uite, ca în primul rând să se adreseze la firma noastră, unde fără muncă multă pot avea un câștig cât se poate de bun. Cei interesați pot trimite cărnuri în mare precum și în mic la adresa:

Steiner și Kovács

BUDAPEST, VIII., Rőzponti vásárcsarnok

și momentan după trimitere e a se adresa o telegramă pe adresa:

STEINER

Budapest, VIII., Üllői-ut 14,

în care să se scrie scurt ce a trimis și cât a trimis. Tot astfel fac și măcelarii neguțatori maghiari, nemți, sârbi etc., cari deja se cunosc în această negustorie

Banii momentan după sosirea marfei în hală, trimițătorul și primește telegrafic sau prin mandat postal, după cum dorește.

Marfa se plătește după cel mai înalt preț (după chilo) al zilei ce se plătește în hală centrală a Budapestei.

Firma noastră poate fi încrezută ori-cărui neguțator de carne, pentru-că ea e recunoscută prin lege de stat, precum și de autorități și stă sub scutul direcțiunii halei centrale din Budapesta.

Firma noastră, ca răsplată are de un vițel 1 coroană, iar după cealaltă carne 4% la sută.

Rugăm deci pe toți acei neguțatori de vite, cari încă nu au probat această neguțorie să probeze de aici înainte și vor vedea că mai bine ies în capăt, ca și când ar vinde marfa în orașele din provincă. Lămuriri dăm ori-cui în limba sa maternă, pe larg și la moment. Corespondență românească.

Cu toată stima

STEINER și KOVÁCS.

Se caută

pietri roșii pentru moară de apă

cari să fie de calitate bună și durabile. Mărima dela *46-48* țoli. Cine are de vânzare sau știe vre-o firmă, ce construiește astfel de pietri, binevoiască a scrie la administrația „Foi Poporului“, iar de aici va fi înștiințat cel-ce vrea să cumpere, spre a merge la fața locului. Vre-un morar, care cunoaște vre-o firmă, îi voi întoarce spesele de poștă, dacă îmi va scrie. *35 1-1*

Sprijiniți industria națională!

OPINCI

de ori ce calitate precum și **piel în-tregi pentru opinci** se află de vânzare la

Ioan Grecu

măiestru pielar în **Porcesti (Verestorony).**

De vânzare

o prăvălie și o cărciumă

aflătoare într-o comună mare românească, nu tocmai tare departe de Făgăraș. Prăvălia și cărciuma e provăzută cu licenție proprie de beuturi spirtoase și de tutun, afacerea e bine cercetată, se face vânzare zilnic de *50-60 cor.*, despre care proprietarul garantează. Casele constau din cinci încăperi, o oulină de iarnă și vară, curte, șură, grajd, fântână, grădină de legumi și de pomi etc., din cauza bătrânețelor înaintate să vinde din mână liberă.

Informații mai deaproape să pot lua la administrația foii „Olteanul“ în Făgăraș.

21 2-3

Mare succes

au inseratele în „Foaia Poporului“, unde sunt cetite de mii de persoane de pretutindenea, din toate țările și din toate cercurile sociale, atât inteligență cât și popor.

De aceea „Foaia Poporului“ este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau căutarea unui post, apoi pentru vânzări, arândări, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituțiuni, cum și anunțarea a tot felul de mărfuri și articli ce trebuiesc persoanelor singuratiche sau în familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI“.

8 zile de probă!

Nu cumpăra cias, fără ca să nu-l fi probat. Eu trimit la ori-cine un cias de aur plaque pentru domni. *14 carate*, cu coperiș dublu, pe lângă prețul de **20 coroane**. La facerea comanda sunt a se trimite **numai 10 coroane** (sau la din contră aceasta sumă se va lua cu rambursă), iar restul este de a se plăti numai după timpul de probă. Garanție de *3 ani* pentru mers bun. Comandele sunt a se adresa la *34 1-6*

JOH. WEINER

Wien XIX/1, Boschstrasse 2/7.

Nu cumpăra

nimic altceva contra

TUSEI

răgușelii, catarului, slegmei, catarului bronchial și de gât, ci numai

Caramelle de piept

ale lui **Kaiser** cu „Trei brazi“

5900

atestate dela medici și privați, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

1 pachet 20 și 40 fil. 1 dosă 60 fil.

Se capătă în toate apotecele, dragueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

ANUNȚ.

Cine dorește a cumpăra, sau a lua în arândă o **moară de benzin**, cu *10 pa-teri* de cai, să vină în comuna *Topârcea*, p. u. *Kisapold*, sau să se adreseze primarului comunei. Moara lucrează perfect de bine.

Topârcea, la *6 Februarie 1911.*

26 2-3

Primarul comunei

O moșie de vânzare,

aflătoare pe hotarul *Sibiului*, în mărime de aproape *9 jugăre*, în mijloc cu o viie de *1000* bucăți viță, dimpreună cu mai mulți pomi roditori, casă, grajd, precum și mai multe unelte economice etc. A se adresa la proprietar în *Sibiu*, *Drumul Turnului nr. 31.* *27 2-3*

In loc de Coroane 40

numai **10**. Minunat ceas de aur electro-remontoar, *5 ani* garanție. Contra ramburs. **H. Weisz Ujbánya (Ungaria).**

23 3-6

Picuri de stomach de Brády

cu *Maica Domnului de Mariazell* ca marcă de scutire,

și pentru aceasta numite „picuri de stomach de Mariazell“, sunt cel mai bun leac, valorat de *30 ani*, contra la orice *suferință de mistaire, arsuri de stomach, îngrășare, dureri de cap și de stomach, colică, insomnie, lipsa de sânge, anemie etc.* Să capătă în farmacie cu prețul de *90 fileri și Cor. 1-60.* *6 sticle cu Cor. 5 40, 8 sticle duble cu Cor. 4 80, expedeză franco producătorul C. Brády, farmacia „Regala Ungariei“ Viena, I. Fleischmarkt 2. Depou 5.*

Să fim atenți la marca de scutire cu *Maica Domnului de Mariazell*, pachetare roșă și subscrierea, ca pe chipul din clișeu de aci. *28 2-25*

Se caută un companist

la o prăvălie cu mărfuri de tot felul, cum și hotel, cari dau anual o învârteală de vre-o *40,000* coroane. Dela respectivul se pretinde, ca să aibă un capital măcar de vre-o *4000* coroane sau să poată depune altă garanție.

Dacă se află vre-o persoană potrivită i-se predă și toată afacerea pe răspunderea lui proprie. Acest companist sau arândăș se caută din cauza diferitelor ocupații, ce le are proprietarul de acum.

Scrisorile sunt a se adresa la Administrația „Foi Poporului“ sub numele „*Un companist*“, de unde se vor trimite respectivului, sau se vor da informații personale. La scrisori este a se adauga și o marcă de *10* bani pentru răspuns sau trimiterea mai departe a ofertului. *6 5-5*

»Mugurul« Insoțire economică-comercială **Elisabetopole** (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.)

ALTOI DE VIE

calitate distinsă, pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină. — Se află de vânzare la:

Insoțirea economică comercială „Mugurul“, **Elisabetopole (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.)**

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane.

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă. — La cumpărări pe credit *316 11-* cele mai ușoare condițiuni. — Plătire pe *10 ani* ca *7%*.

La cerere preț-curent și instrucțiune gratis și franco. — Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi.

Prima condițiune de reușită este de a folosi material so id!

Trimiteți băteji la cursul practic de altoit!

Replantați-vă viile cu altoi dela firma română!

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment. Capsici comp.,
Inlocuitor pentru
Anker-Pain-Expeller
este un leac de casă valorat de mult, care
să folosească de mulți ani cu fricțiune sigură
— la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină va-
loare să fim precauți la cumpărare
și să primim numai sticle originale în
ștule cu marca de scutire „Anker“ și cu
numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1-40
și Cor. 2 — să capătă aproape în toate far-
maciile. Daporit principal la Iosif Török,
farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
„Leul de aur“ în Praga. :
Soseaua Elisabeta Nr. 5 nou.
Expediție zilnică. 293 27-42

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai
căpăta vre-odată durere
de dinți ori li va mirosi gura după-ce va folosi apa
de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bar-
tilla-Winkler Viena 19/1. Sommergasse 1. In Sibiu:
farmaciile: in Piața mare 10; in Piața mică 27;
strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița
Ornei 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gusterei
și str. Cisnădiei. In Bistrița: farmacia lui Herbert.
Sebeșul-răsărit: farmacia Lederhüger; Sighisoara:
farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretotindenză apriat apa de dinți
a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine
plătite. La locurile unde nu să poate căpăta, trimite
sticle cu 8 cor. 80 fl. franco. 25 25-

ATENȚIUNE
50,000 părechi de ghete!
4 părechi de ghete numai pentru Cor. 7-50.
Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici
mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de
ghete adânc sub prețul de fabricare. De aceea cu
vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pen-
tru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau
negră, galosate, cu capă, cu talpa bătută tare cu
cwie, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărima după
măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 6-50.
Expedare cu rambursă. 4 8-2

C. GRÖNER, export de ghete, Cracovia Nr. 193.
Schimbul e admis și banii retour.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete
E trist, — dar în realitate adevărat că în
vremea de azi e bătătoare la ochii multora acestor
boale, a căror sursă și surori trupești sunt stru-
ctate și care în urma ușurii și încredințate și prin
deprinderi rele și-au zdrobit sistemul nervos și
potarea spirituală. E timpul să se ia măsuri
stăruitoare să se pună capăt. Trebuie să fie
cineva care să dea tinerilor deslușiri binevoitoare,
cinstite și amănunțite în tot ce privește viața sexuală,
— trebuie să fie cineva cărui omagiu să-și
recredințeze fără teamă, fără stăruie și cu încredere
afecțiunile lor secrete. Dar nu e în desăvârșire încă
deplinul acestor măcaruri ori și cui, ci trebuie să se
adreseze unui astfel de medic specialist, conștițios,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale
și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există
atunci apoi va facea existența boalelor secrete.
De o chemare atât de mărunț și pentru
acest scop e institutul renumit în toată țara și
în-țara PALOZ, medic de spital, specialist,
Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10, unde pe lângă
secreția cea mai strictă, primeste ori-cine (stăt băr-
bații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale,
unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să
curăță, nervii li-se întăresc, tot organismul li-se ali-
mentare de materile de boală, cămurile sufletești
li-se înălțesc.

Fără conturbare ocupățiilor și mișc. dr.
PALOZ vindecă deja de ani de zile repede și
medical cu metoda lui proprie de vindecare
cât și cazurile cele mai negleșite, rasele sifilitice,
boala de țevă, bescică, nervi și șira spinală, laca-
paturile de confuzie a minții, urzările omagiei și
de afilșului, erecțiunile de spaime, stăbirea ontelui
bătășii (impotență), vătămurile, boala de sânge
de piele și toate boalele organelor sexuale feme-
șii. Pentru femei e sală de așteptare separată
și separe separată. In ceace privește cura, depă-
narea nu este picdeci, căci dacă cineva, din ori ce
cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plă-
cere li se va da răspuns amănunțit foarte discret
prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se adresa
numai marca de răspuns.) Limba română se vor-
beste perfect. După încheierea curei, epistolele se
red. ori la dorință să retrimit fiecărui. Institutul se
înălțeste și de medicamente speciale. Vizitele se
primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore
p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.) Adresă: Dr.
PALOZ, medic de spital, specialist, Budapesta IV,
Museum-körut 13. 80 88-

In atelierele de mașini ale lui

Eugen Nicola Blaj — Balázsfalva
să pregătesc **pluguri și mașini economice**
cele mai bune

și să așă în depozit totdeauna ga-
cele mai renumite și mai bun
motoare de benzin, loco-
mobile și garnituri de
blătit cu motoare de ben-
zin, sau locomobile de fo-
motoare de benzin, stabile
și motoare pentru gaz su-
getiv, mori de măcinat

cu un cuvânt tot felul de mașini economice, se vând cu prețuri moderate și condi-
țiuni de plată favorabile în rate, pe lângă cea mai mare garanță.

Pentru rezlătirea motoarelor mele, primesc în schimb mașini de vapor. Cei
doreșo să-și cumpere ori și ce mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în **Blaj (Balázsfalva).**
Deslușiri și informațiuni să dau gratis. — Catalog românesc franco și gratis.
328 10-10

Auleo!
La tușă, răgușală și întrocenare ajută
sigur și repede

Aferisita de tușă
ma înneacă.

Pastilele de piept ale lui Egger
au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare.

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fl.
Depozit central:
farmacia „La palatin“
Budapest, VI, Váci körut 17.

Trăiască
Pastele lui Egger
mă scăpară iute.

In Sibiu se poate căpăta la Guido Fabritius, Carol Morzhar, Carol Müller, E.
Rummier, Karl Pissel, August Teutsch.
In Sebeș la Wilhelm Lederhüger și Ludvig Binder. 254 19-10

Mașini de tocat carnea

Părțile constitutive dela mașina de tocat carne. a) Inel de capac, b) gaurit, c) Cuțit, d) Șrof dela întorcător, e) Întorcător, f) Melciul, g) Cor. 1-90

— Fiecare să capătă separat. —

Nr.	3	5	8	10	12	20	22	32	cu roată de m.
taie pe minut	1/4	1/2	3/4	1	1	1 1/4	1 1/2	1 3/4	kg.
1 bucată cor.	8-10	3-80	5-80	6-20	6-	12-50	9-50	19-	

Fiecare mașină, prin întroducerea unui umplător de cărnați se poate folosi cu umplător de
— 1 umplător de cărnați cor. —46.

Cuțite de carne

sub garanție pentru fiecare bucată dela
până la 90 fieri — calitate bună dela
garanție dela 44 până la 68 fieri.

Oțel-magnet-diamant de Dick
Nr. 99 într. lung. 36 cm. cor. 4-
Nr. 88 într. lung. 29 cm. cor. 3-
Nr. 128 într. lung. 19 1/2 cm. cor. 1-

Cuțit de împuns
Nr. 7 cu mănere albe:
Lungimea tășului 6 7 8"
cor. 1-80 1-50 1-50

Cuțit de ucis
Nr. 8 plăsele polite cu împunsător
aramă:
Lungimea tășului 4 1/2 5 5 1/2 6 7 8"
cor. 2-10 2-40 2-70 2-90 3-

Oțelele și cuțitele Dick sunt fără seamăn, cele mai bune, ce le pot recomandă.

CAROL F. JICKEL
SIBIU și ALBA-IULIA.

Aviz important.

Subscrisul, un Român Transilvănean, am
noare a aduce la cunoștința onoratului public
român din Câmpulung (Bucovina) și jur, că
pe 1 Ianuarie st. n. 1911, am preluat

hotelul, restaurantul și cafeneaua
din

Câmpulung-Bucovina,

pe care îl voi conduce cu cea mai bună in-
grijire, și voi servi la ori-ce timp cu *mâncări
bune, calde și răci*, precum și *bere, vinuri și
liqueururi* esecelente din țară și străine. Toate
localitățile sunt provăzute cu mobilier nou.

Rugând onoratul public român pentru
binevoitorul sprijin, semnez

Cu toată stima

NICOLAE MOGA

hotelier.

358 4-3

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stoffe de iarnă
in mare asortiment

noutățile

sofite chiar acum, pentru haine de
bărbați stoffe englezești, franțuzești și
indigene, din cari se esecută după
măsură cele mai moderne vestminte
precum: Sacko, Jaqueta, și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită nou-
tățile de stoffe pentru pardieluri și
„Kaglam“, cari se află totdeauna în
deposit bogat.

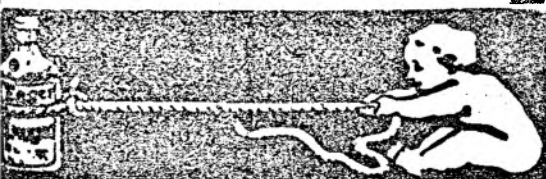
Asupra **reverențelor** confecțio-
nate în atelierul meu, îmi permit a
atrage deosebita atențiune a On.
domni preoți și teologi absolvenți.

În casuri de urgență confecționez
un rind complet de haine în timp de
24 ore. 81 80-

Uniforme pentru voluntari, cum și
tot felul de articli de uniformă, după pre-
scripție croitura cea mai nouă.

Emulsiunea Egger

veritabilă numai cu marca aceasta.

Toți părinții să deie copiilor în timpul
de iarnă EMULSIUNEA EGGER, de oarece
aceasta întărește copiii, ajută la întărirea
oaselor și are un efect bun asupra desvol-
tării și hrănirii. Mijloc potrivit contra tusei
și durerilor de stomah. Foarte folositor în
timpul ieșirii dinților. Recomandat de medici
vestiți, de oarece este cel mai bun preparat,
nu are miros neplăcut, ci un gust plăcut,
ușor de mistuit și încunjură toate boalele
de copii. — Prețul unei sticle 2 coroane în
apotecă. Trimitere cu poșta prin „Reichs-
palatin-Apotheke“, Budapest,
VI., Váci-körút 17. 336 6-12

3 sticle 6 coroane franco
pe lângă trimiterea înainte a banilor.

În Sibiu se află la:

Guido Fabritius, apotecar.

Vinuri bune vechi ardelenești

se află de vânzare în cantități și mai mari,
pe lângă prețuri moderate, la

Ieronim Spornic, 822 9-8
în Sibiu, strada Zeughofplatz Nr. 13.

Viță de vie altoită

cu și fără rădăcină, în verde și în uscat, se
vinde cu prețurile cele mai ieftine la

333 **George Forton** 6-6
în Ternova comitatul Aradului.

Depositul meu de

Pietri de moară

oferă o mare alegere în cele mai bune

Pietri de moară veritabile franțuzești

” ” ” **poleite** (ce se ferecă de sine)
” ” ” **Cinquantin**
” ” ” **Trachit**

25 2-6

în diferite mărimi și pe lângă prețuri moderate.

AND. RIEGER. Sibiu.

BOROLIN Dr. Borovszky

este minunatul, senzaționalul și
esecelentul mijloc de casă alui

Acest mijloc de casă se capătă pretutindenea, iar efectul lui întăritor e de neîntrecut
la **suferințe de nervi și mușchi tuberculoși, dureri de cap și de dinți**, mai
departe la toate durerile isvorâte din răceală, precum: **reumatism, gicht, ischias,**
aprinderi la incheetori, apoi la **răni** provenite din răceală sau arsuri. — Mij-
loc de casă foarte potrivit pentru **desinfecțiuni**.

Se capătă, în sticle de *Cor. 1.20, 2.—, 2.50*, în Sibiu la: *I. C. Molnár*,
apotecar; în *Sighișoara* la: *Iuliu Henning*, droguerie; în *Mediaș* la: *Gustav*
Schuster, apotecar; în *Ibașfaldu* la: *Halmágyi Tibor*, apotecar; în *Alba-Iulia*
la *Theodor Kinnich*, apotecar. 86 1-1

Producătorul: **Dr. N. BOROVSZKY**, medic și **K. BOROVSZKY**, Budapest, II., Főutca Nr. 77/c.

Carol F. Wultschner

mehanic

Sibiu, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 43.

Primul institut sibiian

cu forță motoră electrică și Dynamo

pentru nichelat, spole cu aramă, cu aramă galbină (cloale) și cu argint
a tot felul de obiecte de metal. — Lucru solid și durabil. Prețuri foarte ieftine.

Cel mai ieftin și mai bun izvor pentru cumpărare de
mașini de cusut și biciclete. 273 8-

Atelier pentru repararea bicicletelor și mașini de cusut.

Primește spre executare ferestri (vitrine) moderne la prăvălii,
instalează localuri pentru măcelari cu toate recvizitele trebuincioase.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Str. Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru
căroraț, călărit, vânător, sport și volaj, peclăzi
și procovături, portmonee și bretele solide
și alte

articole de galanterie
cu prețurile cele mai moderate.

Carele de mașini, carele de cusut și legat, Sky (vârzebi)
permanent în deposit.

Toate articolele din tranșele sugerate și reparatura lor se esecută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco. 81 82-

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până
la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie.

Birou de informații.

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta birou de informații și

Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2-3 zile ori și cui, resolvând toate chestiunile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesesc în persoană cu referențial cauzei și rog rezolvire favorabilă.

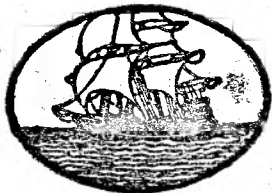
Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olarin,

Budapest, Lajos utca No. 141, III/19.

Juliu Meinl

Import de cafea și tee

Fabrică pentru cea mai fină

Cacao și șocoladă

Filială: 357 7-15

Sibiu — Nagyzeben

Strada Cisnădiei 24

Trimitere pe postă dela 5 chilo în sus franco.

Cereți lista de prețuri și muștră.

O grozavă greșală

a făcut acela, care n'a fost prevăzător și contra reumei, podagrei, junghiurilor din coaste, durerii de membre, durerilor de țeale și spate, de picioare etc., n'a folosit veritabilul

REPARATOR al lui Kriegner

ei vreo imitație. Noi recomandăm deci fiecărui reumatic și fiecui, care suferă de boalele de mai sus, de dureri provenite din curent, răcire, să folosească numai decât 50 1-1

REPARATORUL veritabil al lui Kriegner

care să producă singur în farmacia lui Kriegner, Budapesta, Kalvin tér, astfel aici au să se adreseze comanda. O sticlă mică costă 1 Cor., una mare 2 Cor. Pe postă franco 6 sticle mici 5 Cor. sau 3 sticle mari 6 Cor. Acest leac vechiu și excelent e mai bun ca orice Franzbranntwein, fiindcă vindece după o singură fricțiune. — La comanda să fiți atenți la adresă, ca să nu căpătați imitații.

Cine este dușmanul plăcerii la viață?

Cartea cu acest titlu se trimite gratis.

Vinuri de masă escelente,

de cel puțin 50 litri ofere negustoria

de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezei 20

La „Croitoria Universală“

I. PETRAȘCU

strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Aduc la cunoștință publică, că mi-au sosit cele mai nouă stoffe egleze și îndrușite pentru sezonul de toamnă și iarnă — astfel că stau la dispoziția on. public pentru a efectui ori-ce comande în branșa croitoriei după modelele cele mai nouă.

— Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate. —

Sprîjiniți industria română!

992 8—

— Serviciu solid, prompt și conștientos. —

PRIMA FABRICĂ

transilvană ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel și lăcătușerie de artă și construcție

— instalată cu forță electrică —

11 6-30

E. PURECE, Sibiu — Nagyzeben

Strada Faurului (Schmiedgasse) Nr. 19.

— Cataloge de prețuri gratis și franco. —

Ești Dumniata nervos?

Ești Dumniata slab și consumat? Ai pierdut cumva puterea avută și vioiciunea tinerească? E rău apetitul Dumniata? E mistuirea slabă? Suferi Dumniata de scaun neregulat, dureri în gîra spinării, dureri de cap, lipsă de somn sau observi Dumniata, că îți slăbește puterea?

De ce nu probezi Dumniata cu electricitatea?

Dacă te provoci Dumniata că ai cedit în această gazetă, atunci noi îți trimitem bucuros broșura noastră „Elektrotherapia modernă“ (Moderne Elektrotherapie) franco și gratis, ba suntem chiar învoiați ați arăta demonstra metoda de cură în institutul nostru, care este bine cunoscută și renumită.

Electro-Vitalizer

instituit de ordinațiune medicală

Budapest, IV., Semmelweis-utca 4, Mezzanin 51.

Singurul institut de asigurare ardelenă

„TRANSYLVANIA“

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscută de cele mai estime, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezăminte profesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la

finca anului 1909 K 4.831,168-51

Capitala asigurate pe viață

achitate 4.571,035-31

Starea asigurărilor cu / foo K 112.045,412-

sfârșitul anului 1909 și viață 10.847,132-

Fonduri de întemeiere și de

rezervă 2.300.99-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agențiile

Persoane versate în Acasă, cari au legături bune, se primesc în serviciul instituției în condiții favorabile